

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Filozofická fakulta, Katedra bohemistiky

Olomouc 2024

PRODUKCE A REFLEXE MANGY V ČESKÉ REPUBLICE
PRODUCTION AND REFLECTION OF MANGA IN THE CZECH REPUBLIC

Ediční a nakladatelská praxe
Magisterská diplomová práce

Vypracovala: **Bc. Veronika Linhartová**
Vedoucí práce: **Mgr. Lenka Pořízková, Ph.D.**

Prohlašuji, že jsem tuto magisterskou diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní všechny použité zdroje a literaturu.

V Olomouci dne 27. 6. 2024

.....
podpis

Za vedení této magisterské diplomové práce, konzultace s ní spojené, cenné připomínky a čas jí věnovaný mnohokrát děkuji Mgr. Lence Pořízkové, Ph.D.

OBSAH

ÚVOD.....	5
1 PRODUKCE MANGY V JAPONSKU, JEJÍ VNÍMÁNÍ A ROZŠÍŘENÍ DO SVĚTA.....	7
2 METODOLOGIE.....	16
3 VÝSLEDKY VÝZKUMU.....	20
3.1 CÍLOVÁ SKUPINA.....	20
3.2 VYDAVATELÉ A POČTY JEJICH POLOŽEK.....	21
3.3 NÁZVY, AUTOŘI A PŘEKLADATELÉ	26
3.4 ROKY VYDÁNÍ, POČTY SVAZKŮ, POČTY STRAN	33
3.5 FORMÁT, SMĚR ČTENÍ, BAREVNOST A DALŠÍ PRVKY GRAFIKY	39
3.6 SUBŽÁNRY, TÉMATA A MOTIVY, ADAPTACE	40
3.7 DOSTUPNOST, CENA, NÁKLAD	43
ZÁVĚR	45
SEZNAM CITOVANÉ LITERATURY	50

ÚVOD

Tato diplomová práce navazuje na bakalářskou práci z roku 2022 s názvem *Manga jako typ komiksu a její vydávání v české republice na počátku 21. století*¹. Využívá stejnou metodu, tedy kvantitativní výzkum excerpující data o 25 kritériích nově celkem u 168 položek mangy, původní vzorek 104 položek byl rozšířený o mangy vydané od roku 2022 do konce května 2024 i některé starší, které byly objeveny dodatečně a původní výzkum je nereflektoval. Rozšiřuje svůj záběr také o kvalitativní rozhovory s nakladateli a dotazníkové šetření mezi fanoušky navštěvující tematické festivaly.

Slovem položka se rozumí jedna samostatná manga nebo série nesoucí stejný název. Za mangu vydanou v České republice jsou považovány všechny japonské komiksy publikované na našem území. Pojem zahrnuje kromě japonského komiksu také specifický styl kresby – černobílé stránky, směr čtení zprava doleva, častý výskyt postav s velkýma očima, malými nosy a špičatými účesy, hojné užití onomatopoií pro zvuky v pozadí a tak dále. Díla s tímto výtvarným pojetím vznikají i v jiných asijských státech (Korea, Čína, Tchaj-wan), ale rovněž na Západě (USA, VB, Francie, Itálie, Španělsko, Německo, Norsko, Švédsko i Česká republika). Všechna vychází z estetiky typické pro japonské komiksy. Tento výzkum je bere v potaz, jelikož svědčí o popularitě žánru² napříč národy a hrají důležitou roli v jeho české historii (mnoho z prvních mang u nás bylo korejských). Pro přepis japonštiny bude využívána česká transkripce, pokud přímo oficiální český název neobsahuje anglickou.

Teoreticky zaměřená část nebude již znovu detailně popisovat historii mangy jako takové, bude se soustředit na otázky vnímání společností, produkce a rozšíření za hranice Japonska. Bude opět kladen důraz na využívání českých či do češtiny přeložených publikací, které doplňují zahraniční zdroje obsahující například i zpovědi samotných autorů mangy. Metodologie ujasní přesný postup při sběru dat, zdroje a potenciální problémy. Samotný výzkum bude rozdělený do stejných podkapitol jako předchozí (Cílová skupina; Vydavatelé a počty jejich položek; Názvy, autoři a překladatelé; Roky vydání, počty svazků, počty stran; Formát, směr čtení, barevnost a další prvky grafiky; Subžánry, témata a motivy, adaptace; Dostupnost, cena, náklad), aby bylo možné snadno porovnat vývoj v uplynulých dvou

¹ LINHARTOVÁ, Veronika. *Manga jako typ komiksu a její vydávání v České republice na počátku 21. století*. Olomouc, 2022. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra bohemistiky. Vedoucí práce Mgr. Lenka Pořízková, Ph.D.

² V této práci bude opět manga brána jako žánr komiksu, specifické varianty definovatelné tematicko-výrazovými vzorci budou označovány jako subžánry.

letech. Složka produkce bude následně v příslušném tematickém celku doplněna i o část reflexe mezi fanoušky.

Cílem je kromě doplnění již vytvořeného přehledu také zachytit významný rozmach, který v posledních dvou letech nastal. K hlubšímu pochopení vydávání mangy v České republice a její reflexe poslouží nejen grafy, čísla a jejich interpretace, ale za obzvláště důležitou součást jsou brány postřehy zaměstnanců nakladatelství a především čtenářů. Práce takto důkladně a uceleně mapující situaci vydávání mangy v České republice může být cenným zdrojem informací jak pro vydavatele působící v tomto odvětví, tak pro ty uvažující o vstupu do něj.

1 PRODUKCE MANGY V JAPONSKU, JEJÍ VNÍMÁNÍ A ROZŠÍŘENÍ DO SVĚTA

V bakalářské práci³, na niž tato diplomová práce navazuje, je v úvodních kapitolách popsán současné české bádání o manze, její historie a základní pojmy. Vzhledem k tomu, že v těchto oblastech nedošlo k žádnému výraznému posunu a šlo by jen o opakování již zmíněného, nebude se jím tato práce znova podrobně věnovat a jen v krátkosti je shrne. Naopak nově se více zaměří na vnímání mangy, její rozšíření do světa a popíše proces, kterým si autor v Japonsku prochází od prvních náčrtů, přes časopisecké vydání až po samostatné knížky a případné adaptace.

Manga je označení pro japonské obrázkové vyprávění příběhů mající delší historii než pojem komiks. Dnes termín označuje obecně komiksy vyprodukované v Japonsku.⁴ Na konci 19. století po otevření Japonska světu k jejímu utváření významně přispěly západní vlivy. Od počátku 20. století se stripy mangy častěji objevují v periodících, dětských magazínech, ze začátku 2. světové války sloužila k propagandě a ve 40. letech byla úplně zakázána. Po válce nastal rozmach humorných příběhů pomáhajících čtenářům se vyrovnat s prožitými hrůzami.⁵ V té době začíná působit Osamu Tezuka přezdívaný jako „Bůh mangy“, jehož komiksy byly ovlivněny dynamikou filmu. Anime⁶ podle jeho předlohy s názvem *Astro boy* bylo úplně první, které bylo úspěšné i v USA.⁷ Dále se vydělovaly subžánry pro jednotlivé cílové skupiny, stoupal vliv ženských autorek a v 80. letech se manga stala součástí populární kultury.⁸ Velký rozmach nastává od 21. století s příchodem internetu, kdy se příjemci mohli k anime nově dostat i jinak než pomocí televizního vysílání

³LINHARTOVÁ, Veronika. *Manga jako typ komiksu a její vydávání v České republice na počátku 21. století*. Olomouc, 2022. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra bohemistiky. Vedoucí práce Mgr. Lenka Pořízková, Ph.D.

⁴GRAVETT, Paul. Irresponsible Pictures. In: *Manga: Sixty Years of Japanese Comics*. 3. vydání. New York: Collins Design, 2010, str. 8–9. ISBN 978-1-85-669391-2.

⁵KŘIVÁNKOVÁ, Anna. Manga na počátku 21. století. In: FORET, Martin. *Studia komiksu: možnosti a perspektivy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci pro Centrum kulturních, mediálních a komunikačních studií při Filozofické fakultě, 2012, str. 143–158. Studia komiksu. ISBN 978-80-244-3327-1.

⁶Označení pro japonskou animovanou tvorbu, která ovšem na rozdíl od obvyklého západního pojetí nemusí být věnovaná pouze dětským divákům.

⁷GRAVETT, Paul. The Father Storyteller. In: *Manga: Sixty Years of Japanese Comics*. 3. vydání. New York: Collins Design, 2010, str. 24–37. ISBN 978-1-85-669391-2.

⁸KŘIVÁNKOVÁ, Anna. Manga. In: VESELÝ, Karel, Anna KŘIVÁNKOVÁ a Antonín TESAŘ. *Made in Japan: Eseje o současné japonské popkultuře*. Praha: Labyrint, 2014, str. 43–61. Labyrint fresh eye. ISBN 978-80-87260-63-0.

a rovněž se objevila možnost online číst naskenované a nejčastěji do angličtiny přeložené stránky mangy, tak zvané scanlations.⁹

V českých publikacích věnujících se alespoň okrajově manze nalezneme převážně její historii (jak je tomu v kapitole Manga na počátku 21. století v publikaci *Studia komiksu: možnosti a perspektivy*¹⁰). Do češtiny přeložený *Komiks od roku 1968 do současnosti*¹¹ se věnuje podrobněji jednotlivým subžánrům a vývojovým fázím. Kapitola Hledání „úctyhodné“ mangy popisuje větší roli redaktorů – v 90. letech začíná vlna snahy o cenzuru komiksů se sexuální tematikou v reakci na zatčení šestadvacetiletého vraha dětí v roce 1989, který byl sběratelem tzv. lolicon mangy zaměřující se na milostné vztahy mezi dospělými muži a předpubertálně vypadajícími dívkami. Došlo i k zatčení několika autorů, redaktorů, a především tvůrců dódžinši (mangy vydávané vlastním nákladem často obsahující postavy z jiného původního díla). Následkem toho byli redaktori přinuceni do problematických děl více zasahovat, později obecně sexuální tematiku pustit jen do časopisů určených pro dospělé muže (seinen) a ženy (džosei). Dále pozice redaktorů posílila kvůli přesvědčení, že autoři již nejsou tak tvůrčí jako za dob experimentální a politicky angažované mangy 60. a 70. let. Vedlo to ale spíše jen k napodobování starších děl (např. také v češtině vydaný *One Piece*¹² z roku 1997 je originální zasazením do pirátského prostředí, ale strukturou se drží vzorce šílené výpravy hrdinů známé již ze staršího šónenu *Dragon Ball* z roku 1984.)¹³

Zahraniční práce *Comics, manga, and graphic novels*¹⁴ a *Manga: sixty years of japanese comics*¹⁵ jsou také hlavně historicky orientované. Druhá zmíněná se věnuje i postavení mangy v Japonsku a exportu a globálnímu vlivu. V kapitole The Encompassing – A medium

⁹ KŘIVÁNKOVÁ, Anna. Manga na počátku 21. století. In: FORET, Martin. *Studia komiksu: možnosti a perspektivy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci pro Centrum kulturních, mediálních a komunikačních studií při Filozofické fakultě, 2012, str. 143–158. *Studia komiksu*. ISBN 978-80-244-3327-1.

¹⁰ KŘIVÁNKOVÁ, Anna. Manga na počátku 21. století. In: FORET, Martin. *Studia komiksu: možnosti a perspektivy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci pro Centrum kulturních, mediálních a komunikačních studií při Filozofické fakultě, 2012, str. 143–158. *Studia komiksu*. ISBN 978-80-244-3327-1.

¹¹ MAZUR, Dan a DANNER, Alexander. *Komiks: od roku 1968 do současnosti*. Praha: Knižní klub, 2015. ISBN 978-80-242-4856-1.

¹² ODA, Eiichirō. *One Piece*. Praha: Crew, 2024. ISBN 978-80-7679-564-8.

¹³ MAZUR, Dan a DANNER, Alexander. Hledání „úctyhodné“ mangy. In: MAZUR, Dan a DANNER, Alexander. *Komiks: od roku 1968 do současnosti*. Praha: Knižní klub, 2015, str. 267–275. ISBN 978-80-242-4856-1.

¹⁴ PETERSEN, Robert S. *Comics, manga, and graphic novels: a history of graphic narratives*. Santa Barbara, California: Praeger, an imprint of ABC-CLIO, [2011]. ISBN 978-0-313-36330-6.

¹⁵ GRAVETT, Paul. *Manga: Sixty Years of Japanese Comics*. 3. vydání. New York: Collins Design, 2010. ISBN 978-1-85-669391-2.

for every taste, interest and stage of life vysvětluje, že ne všichni v Japonsku čtou mangu, ale je přítomná v novinách, sportovních, módních i finančních magazínech. Starší generace prožívající svá studentská léta v 60. letech minulého století s ní vyrůstala, rostlo s nimi i její zaměření – na salarymany (v Japonsku vytvořený anglický pojem označující muže pracující v kancelářích), office ladies (ženská obdoba počítající spíše s asistentskými pozicemi) nebo i na ženy v domácnosti – tak zvané redkomi (obdoba naší červené knihovny).¹⁶

Kapitola Personal Agendas zmiňuje, že ne všechny mangy vychází rychle, mají spoustu dílů a vlastní editory, ale existuje také okrajová tvorba v podobě dódžinši či fanzinů. Hranice mezi oficiální a „undergroundovou“ tvorbou je ale v Japonsku dost neostrá, i zdánlivě okrajová témata a autoři mohou dosáhnout komerčního úspěchu. Dódžinši vznikají od 60. let, jejich rozvoj představuje prodej na Comiket (ze slov Comic a Market) od roku 1976. V současné době probíhá dvakrát ročně a je to třídní akce s téměř půl milionem návštěvníků. Navštěvují je i významné vydavatelské domy mangy, aby si tam našly nové talenty (takto byl objeven Masamune Shirow, autor i v češtině vydané mangy *Ghost in the shell*¹⁷, nebo Keniči Šinoda, tvůrce *Gunsmith Cats*¹⁸). Některá dódžinši se šíří jen v okruhu autora a skupiny jeho fanoušků poštou, stojí tak mimo oficiálně vydávanou tvorbu a mohou mít extrémnější obsah.¹⁹ Na obranu vůči západní kritice, že manga propaguje znásilnění, reaguje studie *Eroticism for the Masses: Japanese Manga Comics and Their Assimilation into the U.S.* Ve vzorku přibližně 53 000 stránek mangy přeložených do angličtiny od roku 1999 objevili autoři 87 příběhu obsahujících znásilnění nebo sexuální obtěžování, ale 80 z nich obsahuje následně pomstu od oběti, často násilnou až končící smrtí, takže celkovým vyzněním se proti tomuto zločinu ostře vymezují.²⁰

Kapitola Culture and Imperialism v knize *Manga: Sixty Years of Japanese Comics* objasňuje, že manga, na rozdíl od japonských aut, stereo systémů a počítačů nebyla vytvořena za účelem prodeje v zahraničí. Začala jako stylizované příběhy jen pro japonské čtenáře, kulturně specifické a založené na sdílených hodnotách bez ohledu na západní vnímání, křesťanské hodnoty a tak dále. Japonský nakladatele neměl k expanzi na zahraniční

¹⁶ GRAVETT, Paul. The Encompassing – A medium for every taste, interest and stage of life. In: *Manga: Sixty Years of Japanese Comics*. 3. vydání. New York: Collins Design, 2010, str. 116–131. ISBN 978-1-85-669391-2.

¹⁷ SHIROW, Masamune. *The ghost in the shell*. [Praha]: Crew, 2017–. ISBN 978-80-7449-490-1.

¹⁸ SONODA, Ken'ichi. *Gunsmith cats*. Praha: Crew, 2015–. ISBN 978-80-7449-302-7.

¹⁹ GRAVETT, Paul. Personal Agendas. In: *Manga: Sixty Years of Japanese Comics*. 3. vydání. New York: Collins Design, 2010, str. 131–151. ISBN 978-1-85-669391-2.

²⁰ PERPER, Timothy a CORNOG, Martha. Eroticism for the masses: Japanese manga comics and their assimilation into the U.S. Online. *Sexuality and Culture*. 2002, roč. 6, č. 1, s. 3–126. ISSN 1095-5143.

trh důvod ani vzhledem k zanedbatelné velikosti západního trhu s komiksy oproti tomu domácímu. V roce vydání této publikace měl manga průmysl v Japonsku hodnotu 5 miliard dolarů, což je 10krát tolik, než kolik má komiksový průmysl v celé Evropě. Navzdory tomu došlo v 21. století k velkému boomu japonského kulturního exportu. Manga byla nejrychleji rostoucí kategorií v americkém knižním průmyslu – mezi lety 1992 až 2002 měla nárůst o 300 %. Jako první se v USA uchytilo anime, v 60. letech Tezukův *Astro boy*, původní manga se do angličtiny začala překládat až od roku 2002. Ojedinělé případy se však vyskytovaly již od druhé světové války v podobě bilingvních barevných komiksových letáků vydávaných za účelem podlomit morálku nepřítele. Silnou protiválečnou zprávu nese *Bosy gen* o chlapci žijícím v Hirošimě v období atomového výbuchu. Motivoval skupinu aktivistů k anglickému vydání v roce 1978. V 80. letech vychází samurajská manga *Vlk samotář a mládě* v nákladu 50 000 kusů a stále byl kvůli vysoké poptávce potřebný dotisk. Podobným úspěchem byl *Akira* (existuje i v českém překladu²¹ a animovaný film v remastrované verzi ve 4K byl v roce 2023, tedy na 35. výročí, v českých kinech²²) se svou sci-fi tematikou konkurující komiksům z produkce Marvelu. Ještě v 80. letech vyšel také ve Francii a Belgii.²³

Vývoz mangy do ostatních asijských zemí probíhal oficiálně na Tchaj-wanu, v Hongkongu a Thajsku, jinde se objevovaly pirátské edice nebo překreslené kopie. Japonští vydavatelé změnili svůj přístup v období recese, kdy zakročili proti nelegálnímu vydávání a začali vydávat licence i do nových zemí. V Jižní Koreji byl import kvůli okupační historii zakázán až do roku 1998, díky tomu vznikla místní alternativa – korejská manhwa. V Evropě, stejně jako v USA, byly rovněž nejprve populární animované seriály podle japonské komiksové předlohy. V 70. letech to byly *Candy Candy* ve Francii či *Včelka Mája* v Německu. Namísto placení za autorská práva pro vydávání původních mang vydavatelství zadala evropským ilustrátorům za úkol překreslit příběhy v západním stylu nebo se pro knižní vydání využívaly snímky přímo ze seriálu s komiksovými bublinami a popisky. Na italských televizních stanicích se mezi lety 1978 a 1983 vysílalo 83 různých sérií anime a Italové byli také první, kteří oficiálně přeložili původní japonskou mangu, již výše zmiňované *Candy Candy*, která byla následně exportována i do Španělska. Do 90. let se překlady mangy běžně „překlápěly“, aby se četly zleva doprava, jak jsou západní čtenáři zvyklí. Změna nastala kvůli požadavkům

²¹ ÓTOMO, Kacuhiko. *Akira*. Praha: Crew, 2021–. ISBN 978-80-7449-907-4.

²² AKIRA v českých kinech od listopadu 2023. *AniManGa Česky* [online]. 2024 [cit. 20. června 2024]. Dostupné z: <https://anicesky.4fan.cz/akira-v-ceskych-kinech-od-listopadu-2023/>

²³ GRAVETT, Paul. Culture and Imperialism. In: *Manga: Sixty Years of Japanese Comics*. 3. vydání. New York: Collins Design, 2010, str. 152–171. ISBN 978-1-85-669391-2.

jak původních autorů, tak čtenářů toužících po co největší autenticitě, bylo to také pro nakladatele levnější. Důležitým poznatkem je odlišnost v prožívání nové mangy u japonského versus západního čtenáře – v Japonsku manga vychází nejprve časopisecky spolu s dalšími díly pro danou cílovou skupinu a trvá někdy i roky, než se po jednotlivých kapitolách dokončí a dostane samostatné knižní vydání, kdežto západní překlady vychází právě až z těchto tzv. tankóbonů, tedy svazků několika kapitol jedné mangy. Nejznámějším z těchto časopisů je Šónen Jump fungující také v anglické a německé jazykové mutaci.²⁴

Pronikání japonské kultury do České republiky se věnuje v kapitole Signály z planety Nippon publikace *Planeta Nippon*. Pojednává o televizním vysílání již zmiňované *Včelky Máji* (1975–1976) a *Candy Candy* (1975), také filmu *Akira* (1988), jenž byl pravděpodobně prvním japonským animovaným filmem dostupným v českých videopůjčovnách. O manze lze najít zmínku ve článku *Papírová droga*²⁵ v deníku Svobodné slovo z roku 1985. Protože jde o komiks, který je vnímáný tehdejší ideologií jako pokleslá západní zábava, vyjadřuje se autor o manze negativně – odsuzuje, že jejím čtením tráví čas dospělí vzdělaní lidé. Punc infantilní zábavy manze u českého publika zůstává, upevnilo ho v roce 2000 vysílání série *Pokémon* na TV Nova. Je to zřejmě důvod, proč se do vydávání mangy krátce po začátku nového milénia pustilo jen Calibre Publishing s titulem *Gon*²⁶ – investice nebyla tak vysoká, šlo o příběh beze slov.²⁷ Další manga, *Kazatel*²⁸, byla vydána v roce 2003 Comics Centrem, následoval *Deník pána démonů*²⁹ vydaný až v roce 2007 Talpressem.

Přínosná s ohledem na fanouškovskou kulturu je anglická publikace *Understanding Manga and Anime*³⁰ a česká již zmiňovaná *Planeta Nippon*³¹. První zmíněná v kapitole Understanding Fans and Fan Culture nejprve vysvětluje vznik a význam slova otaku používaného pro fanoušky anime a mangy. V japonštině jde o velmi formální způsob vyjádření zájmena pro druhou osobu čísla jednotného. Poprvé ho veřejně použil ve významu označení subkultury komentátor populární kultury Akio Nakamori. Všiml si, že je používáno

²⁴ GRAVETT, Paul. Culture and Imperialism. In: *Manga: Sixty Years of Japanese Comics*. 3. vydání. New York: Collins Design, 2010, str. 152–171. ISBN 978-1-85-669391-2.

²⁵ Papírová droga, In: *Svobodné slovo*, 15. 7. 1985

²⁶ TANAKA, Masaši. *Gon*. Praha: Calibre Publishing, 2000. ISBN 80-86482-03-0.

²⁷ KŘIVÁNKOVÁ, Anna. Signály z planety Nippon. In: KŘIVÁNKOVÁ, Anna; TESAŘ, Antonín a VESELÝ, Karel. *Planeta Nippon*. Praha: Crew, 2017, str. 271–278. ISBN 978-80-7449-491-8.

²⁸ HYUNG, Min-Woo. *Kazatel*. Praha: Comics centrum, 2003. ISBN 80-903213-6-4.

²⁹ KARA a YI, Chi-hyong. *Deník pána démonů*. Praha: Talpress, 2008–. ISBN 978-80-7197-300-3.

³⁰ BRENNER, Robin E. *Understanding Manga and Anime*. Westport: Libraries Unlimited, 2007. ISBN 978-1-59158-332-5

³¹ KŘIVÁNKOVÁ, Anna; TESAŘ, Antonín a VESELÝ, Karel. *Planeta Nippon*. Praha: Crew, 2017. ISBN 978-80-7449-491-8.

mezi počítačovými nadšenci, kteří komunikují s ostatními právě pomocí odtazitých a formálních zájmen. Pojmenování dostalo negativní konotaci v souvislosti s vraždami mladých dívek jedním fanouškem, ale ta v dnešní době již pomalu mizí. Otaku se pozná krom lásky k manze a anime také třeba podle odznaků, triček, tašek a dalších produktů vyobrazujících oblíbenou postavu nebo sérii, sbírání figurek, plyšáků, plakátů a podobně. Fanouškovství se ale může projevovat celou řadou způsobů, přes konzumování a diskutování obsahu po tvoření vlastního v podobě fanfikcí (fanouškovské fikce, příběhy využívající postavy nebo prostředí jiného originálního díla) a fanartů (fan + art, grafické vyobrazení postav cizího originálního díla jeho fanoušky) či amatérských překladů, přes navštěvování tematických akcí až po tvoření kostýmů a napodobování chování postav (tzv. cosplay – ze slov costume a play). Větší propojení komunity samozřejmě umožnil internet, zároveň jsou online dostupnější různé komiksy a seriály, i když ne vždy legálně.³²

Planeta Nippon, v kapitole s názvem Fandom je naše kultura, rovněž obeznámuje s pojmem otaku a jeho použitím i negativní publicitou termínu nabitou v souvislosti s vrahem Cutomou Mijazakim v roce 1989. Kromě děsivých detailů případu však také dodává, že dotyčný trpěl těžkou schizofrenií. Velkou mírou se o „očistění“ tohoto slova zasloužil Tošio Okada, tvůrce snímku *Otaku video* (1991), animovaného filmu zachycujícího příběh fanoušků jdoucích za svým snem a propojujících svůj koníček s pracovním životem navzdory odmítavým postojům společnosti. Jde o příběh částečně autobiografický, neboť autor je zároveň zakladatelem významného japonského animačního studia Gainax. Dále vystupoval za otaku v televizních debatách, publikoval na toto téma i knihy a přednášel na Tokijské univerzitě. Estetikou mangy se v Japonsku v 90. letech inspirovalo také umělecké hnutí Superflat. V době krize druhé poloviny 90. let byl zábavní průmysl jediné odvětví, které v Japonsku nezaznamenalo pokles. K většímu exportu i do zahraničí Japonce motivoval článek *Japan's Gross National Cool*³³ z roku 2002 v americkém *Foreign Policy*, ve kterém Douglas McGray označuje Japonsko jako kulturní supervelmoc. V reakci na to přichází tehdejší premiér Džuničiró Koizumi s konceptem Cool Japan – národa postaveného na intelektuálním vlastnictví. Úspěchem vládních agentur zaměřujících se na export byl mimo jiné Oscar za nejlepší animovaný film v roce 2003 pro *Cestu do fantazie*. Tím se

³² BRENNER, Robin E. Understanding Fans and Fan Culture. In: *Understanding Manga and Anime*. Westport: Libraries Unlimited, 2007, str. 193–216. ISBN 978-1-59158-332-5

³³ MCGRAY, Douglas. Japan's Gross National Cool. In: *Foreign Policy* 130, 2002.

zlepšil i postoj Japonců k anime, jelikož šlo o významný zdroj zahraničních příjmů. Definitivně pak pojem otaku očistil *Muž z vlaku*.³⁴

Příběh muže z vlaku více rozvádí do češtiny přeložená *Geniální (s)myšlenka*. Kapitola Antisociální síť pojednává o webovém fóru 2channel, ze kterého pochází. Triadvacetiletý stereotypní otaku, který jednoho večera ve vlaku zachrání mladou ženu před obtěžováním opilým mužem se se svým zážitkem svěří na tomto největším japonském anonymním diskuzním fóru. Je kulturním zvykem sdělit při prokázání laskavosti svou adresu, aby dotyčný mohl poslat dárek jako poděkování. Muž z vlaku obdržel ručně psaný vzkaz a několik přepychových šátků. Spolu se zásilkou získal také adresu ženy a telefonní číslo, na fóru se však svěruje se strachem ji kontaktovat a další anonymní přispěvatelé mu poskytují rady. Postupně podává nové zprávy o situaci, přes první rande až po úspěšnou žádost o ruku, po které z fóra odchází. Vlákno se stalo natolik populárním, že se o příběhu dozvěděli vydavatelé a publikovali ho knižně s názvem *Train Man*. V roce 2005 natolik rezonuje japonským zábavním průmyslem, že se z něj posléze stává manga, film i televizní seriál. Pojem otaku už není vnímán jako nadávka nebo eufemismus pro vraha dětí, ale společnost příslušníky této subkultury chápe jako nepochopené fanoušky, kteří potřebují pouze trochu lásky a porozumění.³⁵

Informace o tom, jaké to je být mangaka (autor mangy), se nachází především v internetových zdrojích. Nejvýznamnější magazíny s mangou vychází jednou týdně, pro autory to tudíž znamená z týdne na týden mít vždy hotovou novou kapitolu. Toto tempo vede někdy k vynechávání jídla nebo spánku a případným následným závažnějším zdravotním komplikacím. Otevřeně se k pracovním podmínkám vyjádřil Šiibaši Hiroši zveřejněním svého týdenního rozvrhu. Zahrnuje práci trvající až 19 hodin denně, 1 až maximálně 2 jídla za den, v noci před uzávěrkou pouhé 2 hodiny spánku a za celý týden 3 hodiny času nestráveného prací na komiksu, spánkem, jídlem nebo setkáním s editorem³⁶. Tite Kubo (autor i u nás vycházející série *Bleach*³⁷) po dokončení svého díla skončil v nemocnici

³⁴ TESAŘ, Antonín. Fandom je naše kultura. In: KŘIVÁNKOVÁ, Anna; TESAŘ, Antonín a VESELÝ, Karel. *Planeta Nippon*. Praha: Crew, 2017, str. 245–268. ISBN 978-80-7449-491-8.

³⁵ ALT, Matt. Antisociální síť. In: *Geniální (s)myšlenka: jak japonská popkultura ovládla svět*. Brno: Zoner Press, 2022, str. 252–283. ISBN 978-80-7413-483-8.

³⁶ A Weekly Work Schedule of a Mangaka (Shiibashi Hiroshi of "Nurarihyon no Mago" fame). *reddit.com, r/manga* [online]. 2013 [cit. 23. června 2024]. Dostupné z: https://www.reddit.com/r/manga/comments/1dp0ka/a_weekly_work_schedule_of_a_mangaka_shiibashi/. Příspěvek uživatele thats_ruff.

³⁷ KUBO, Tite. *Bleach*. Praha: Crew, 2012–. ISBN 978-80-7449-124-5.

s natrženou ramenní šlachou³⁸. Jošihiro Togaši nemohl dva roky sedět a pracoval na své manze upoutaný na lůžko³⁹. Negativní zkušenost se svým editorem popisuje Jú Watase nucená překreslovat stránky přesně podle jeho nápadů klidně celou noc před uzávěrkou. Označuje svou zkušenost jako „peklo“.⁴⁰ Začínající mangaka vystupující pod pseudonymem Kokekokkooooo popisuje ostrou kritiku ze strany editorů zesměšňující jeho dílo se slovy, že pokračovat v publikování by znamenalo snížení standardu celého magazínu⁴¹. Tvůrci mangy jsou placeni za stránku v přepočtu přibližně odměnou 440 Kč až 1160 Kč, průměrně okolo 800 Kč. Počet stránek v jednom magazínu je přibližně 20⁴². Pokud bychom tedy rozpočítali hodiny práce, jak je uvádí ve svém rozvrhu Šiibaši Hiroši (105 hodin týdně)⁴³, dostali bychom se k částce přibližně 152 Kč na hodinu, když nepočítáme čas strávený schůzkami s editorem, tedy jen kousek nad japonskou minimální mzdou⁴⁴. Autoři si také najímají jednoho nebo více asistentů na pomoc s pozadím a dalšími rutinními úkony. Průměrná měsíční cena jednoho asistenta je 26 200 Kč. Celkově tedy jde o práci náročnou a ne příliš dobře placenou.

Pokud se manze v časopise daří a autor dostane nabídku vydat samostatné tankóbony, je mu vyplácen honorář z prodaných výtisků ve výši 8–10 % ceny jednoho svazku před zdaněním. Doporučená prodejní cena mangy je v Japonsku oproti České republice nízká, pohybuje se okolo 60 Kč. I navzdory tomu to představuje většinu příjmů průměrného mangaky. Jestliže příběh vycházel nejprve časopisecky, je autor schopný vydat dva i více svazků ročně. Když manga dostane adaptaci v podobě anime, vydělá si přibližně 0,5 % až 1 % z každého

³⁸ Kubo and his health problems after finishing Bleach. *x.com* [online]. 2018 [cit. 23. června 2024]. Dostupné z: <https://x.com/AshitanoGin/status/1034833921396101120?s=20>. Příspěvek uživatele AshitanoGin.

³⁹ MORRISSY, Kim. Yoshihiro Togashi Addresses His Health Problems in Art Exhibition Message. *Anime news network*. [online]. 2022 [cit. 23. června 2024]. Dostupné z: <https://www.animenewsnetwork.com/interest/2022-07-04/yoshihiro-togashi-addresses-his-health-problems-in-art-exhibition-message/.187362>

⁴⁰ DONG, Bamboo. Mangaka Yuu Watase Blogs About Editorial Harassment. *Anime news network*. [online]. 2014 [cit. 23. června 2024]. Dostupné z: <https://www.animenewsnetwork.com/interest/2014-01-29/mangaka-yuu-watase-blogs-about-editorial-harassment>

⁴¹ MADILLO, A. R. Newbie Manga Artist Opens Up On Twitter About Abusive Editorial Department. *Animehunch*. [online]. 2022 [cit. 23. června 2024]. Dostupné z: <https://animehunch.com/newbie-manga-artist-opens-up-on-twitter-about-abusive-editorial-department/>

⁴² MUELL, Jason. Ink, Sweat, and Tears: How Much Does a Manga Artist Earn?. *Medium*. [online]. 2016 [cit. 23. června 2024]. Dostupné z: <https://medium.com/@jasonmuell/ink-sweat-and-tears-how-much-does-a-manga-artist-earn-c98e1d311e3e>

⁴³ A Weekly Work Schedule of a Mangaka (Shiibashi Hiroshi of "Nurarihyon no Mago" fame). *reddit.com, r/manga* [online]. 2013 [cit. 23. června 2024]. Dostupné z: https://www.reddit.com/r/manga/comments/1dp0ka/a_weekly_work_schedule_of_a_mangaka_shiibashi/. Příspěvek uživatele thats_ruff.

⁴⁴ KANAOKA, Hirofumi. Japan minimum wage falls short by international standards. *Nikkei Asia*. [online]. 2024 [cit. 23. června 2024]. Dostupné z: <https://asia.nikkei.com/Spotlight/Work/Japan-minimum-wage-falls-short-by-international-standards/>

prodaného DVD. Nejúspěšnější autoři titulů jako *One Piece*⁴⁵ nebo *Útok titánů*⁴⁶ si přijdou až na stovky milionů korun.⁴⁷

⁴⁵ ODA, Eiichirō. *One Piece*. Praha: Crew, 2024. ISBN 978-80-7679-564-8.

⁴⁶ ISAJAMA, Hadžime. *Útok titánů*. Praha: Crew, 2014—. ISBN 978-80-7449-280-8.

⁴⁷ MUELL, Jason. Ink, Sweat, and Tears: How Much Does a Manga Artist Earn?. *Medium*. [online]. 2016 [cit. 23. června 2024]. Dostupné z: <https://medium.com/@jasonmuell/ink-sweat-and-tears-how-much-does-a-manga-artist-earn-c98e1d311e3e>

2 METODOLOGIE

Základní kostra výzkumu zůstává totožná jako u šetření provedeného před dvěma lety, aby bylo možné výsledky adekvátně porovnat a zaznamenat tak vývoj, jakým český trh s mangou během tohoto krátkého období prošel. Jedná se tedy o rozsáhlý kvantitativní výzkum aktuální k 29. květnu 2024 obsahující 168 položek česky vydaných mang, přičemž u každé si všimá 25 kritérií. Počet kritérií zůstal shodný, navzdory tomu, že některá stejně jako v předchozí práci zpravidla zůstávala nereflektovaná jako irelevantní (přítomnost reklamy ve výtisku a náklad, který nebylo možné dohledat). Výzkum nebyl primárně zaměřen na marketing a dá se navíc předpokládat, že především u sérií se objevuje informace o datu vydání dalšího dílu společně s jeho anotací a obálkou, jak lze pozorovat např. u vydavatelství Crew v *Útoku titánů*⁴⁸ a *Tokijském ghúlovi*⁴⁹ nebo u starších kousků z dílny Zoner Press, z nichž *Každá jsme jiná*⁵⁰ obsahuje i reklamu na další knihy z jejich produkce. Počet položek mangy narostl oproti dřívějšímu výzkumu o 63 (položkou se stejně jako v bakalářské práci rozumí jak jednosvazková manga, tak série vycházející pod stejným názvem). Z nich bylo objeveno ještě 9 vydaných před rokem 2022, jmenovitě *Bušidó: Duch samuraje*⁵¹, *Kazatel*⁵², *Kočičí zlato*⁵³, *Královnin rytíř*⁵⁴, *NOW*⁵⁵, *Ohnivý inferno*⁵⁶, *Platina*⁵⁷, *Stmívání*⁵⁸ a *Tráva*⁵⁹. I tak to však znamená, že od roku 2022 a později začalo vycházet 61 položek (některé byly zahrnuty ještě v předešlé práci). Toto číslo svědčí o skokovém nárůstu trhu, jelikož od počátku vydávání mangy u nás v roce 2000 po rok 2021 včetně začalo vycházet 107 položek. Zkoumaná kritéria byla tedy stejně jako v bakalářské práci⁶⁰: název v češtině, v originále a angličtině. U originálních názvů je kromě původního záznamu ve znacích napsaná i česká

⁴⁸ ISAJAMA, Hadžime. *Útok titánů*. Praha: Crew, 2014–. ISBN 978-80-7449-280-8.

⁴⁹ IŠIDA, Sui. *Tokijský ghúl*. Praha: Crew, 2016–. ISBN 978-80-7449-391-1.

⁵⁰ AOI. *Každá jsme jiná: Kanodžoiro no kanodžo*. Ilustrace Jukari JAŠIKI. Brno: Zoner Press, 2009–. ISBN 978-80-7413-055-7.

⁵¹ WILSON, Seán Michael a NITOBÉ, Inazo. *Bušidó: duch samuraje*. Frýdek-Místek: Alpress, 2017. ISBN 978-80-7543-413-5.

⁵² HYUNG, Min-Woo. *Kazatel*. Praha: Comics centrum, 2003. ISBN 80-903213-6-4.

⁵³ HADLEY, Amy Reeder. *Kočičí zlato*. Frýdek-Místek: Alpress, 2007. ISBN 978-80-7362-398-2.

⁵⁴ KIM, Kang-Won. *Královnin rytíř*. Praha: Talpress, 2007–. ISBN 978-80-7197-303-4.

⁵⁵ PARK, Sung-Woo. *Now*. Praha: Talpress, 2009–. ISBN 978-80-7197-365-2.

⁵⁶ LIM, Dall-Yong. *Ohnivý Inferno*. Praha: Talpress, 2009–. ISBN 978-80-7197-346-1.

⁵⁷ KIM, Yeon Joo. *Platina*. Praha: Talpress, 2009–. ISBN 978-80-7197-358-4.

⁵⁸ MEYER, Stephenie. *Stmívání: grafický román*. Ilustrace Young KIM. Praha: Egmont, 2012–. ISBN 978-80-252-1469-5.

⁵⁹ KUMSUK, Kim. *Tráva: živý odkaz minulosti, aneb, Zpověď bývalé sexuální otrokyně japonských vojáků*. Praha: Centrala, 2021. ISBN 978-83-6389-288-3

⁶⁰ LINHARTOVÁ, Veronika. *Manga jako typ komiksu a její vydávání v České republice na počátku 21. století*. Olomouc, 2022. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra bohemistiky. Vedoucí práce Mgr. Lenka Pořízková, Ph.D.

transkripce a doslovný překlad. Dále byly zapisovány informace o autorovi a případně ilustrátorovi, pokud to nebyla jedna osoba, jazyku originálu, překladateli, vydavatelství, roce vydání v originále a v České republice, počtu dílu v originále a v ČR, formátu, počtu stran, směru čtení, barevnosti stránek, atypických prvcích grafiky, adaptacích a rocích jejich vzniku, žánru, cílové skupině, tématech a motivech a ceně v českých korunách. Data byla získávána z největší světové databáze anime a mangy MyAnimeList⁶¹, obecně knižní databáze Goodreads⁶² a její české obdoby Databáze knih⁶³, dále webů vydavatelů, především nakladatelství Crew⁶⁴, které v e-shopu uvádí podrobné dodatkové informace nejen u své vlastní produkce, ale také mang jiných společností. U již nedostupných titulů byl například ke zjištění překladatele použit katalog Vědecké knihovny v Olomouci⁶⁵, pro zjištění rozptylu cen pak internetový srovnávač zboží Heureka⁶⁶ a v některých případech Knihobot⁶⁷ pro zjištění bazarových cen a nahlédnutí dovnitř svazku za účelem určení směru čtení a zvláštností ve vizuálním provedení. Sběr probíhal od začátku března 2024 po konec května 2024. Seznam titulů byl sestaven na základě prohledávání výše zmiňovaných portálů. Opět se připouští možnost, že tudíž nemusí být zcela kompletní, jak se ukázalo i při nynější revizi starého výzkumu. Množství přehlédnutých knih bylo však velmi zanedbatelné a většinou šlo o již nedostupnou okrajovou produkci staršího data vydání. Při zkoumání vydávání posledních dvou let se toto riziko zmenšuje, stále ho ale nelze úplně vyloučit.

Tato hlavní složka práce zkoumající produkci mangy bude doplněna o dílčí reflexi ze strany fanoušků, tedy o aspekty recepční. Pomocí online dotazníkového šetření byly sesbírány odpovědi od celkového počtu 146 respondentů. Získané informace nebudou brány jako vypovídající samy o sobě, poslouží pouze jako dodatek k některým grafům. Nezastupují české čtenáře mangy v plné šíři, jde jen o nahodilý vzorek návštěvníků akcí Animefest a Akicon v roce 2023. První zmiňovaná představuje největší a nejstarší festival svého druhu v České republice, pořádá se každoročně jeden víkend (pátek, sobota, neděle) v květnu na Brněnském výstavišti. Součástí jsou přednášky, workshopy, diskuze, promítání, prodejní stánky, soutěže, hry, vystoupení, autogramiády s tvůrci a tak dále. Letošní ročník navštívilo

⁶¹ MyAnimeList [online]. [cit. březen–květen 2024]. Dostupné z: <https://myanimelist.net/>

⁶² Goodreads [online]. [cit. březen–květen 2024]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/>

⁶³ Databáze knih [online]. [cit. březen–květen 2024]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/>

⁶⁴ Crew – Největší e-shop s komiksy [online]. [cit. březen–květen 2024]. Dostupné z: <https://www.obchod.crew.cz/>

⁶⁵ Vědecká knihovna v Olomouci hlavní katalog [online]. [cit. březen–květen 2024]. Dostupné z: <https://aleph.vkol.cz/>

⁶⁶ Heureka [online]. [cit. březen–květen 2024]. Dostupné z: <https://www.heureka.cz/>

⁶⁷ Knihobot antikvariát online [online]. [cit. březen–květen 2024]. Dostupné z: <https://knihobot.cz/>

přes 10 000 unikátních návštěvníků.⁶⁸ Akicon je mnohem menší, uskutečňuje se opět během prodlouženého víkendu, tentokrát však v říjnu (odtud pochází jeho název, aki znamená v japonštině podzim). V prostorech Kulturního Centra Zahrada na pražském Chodově probíhá obdobný program, jen v daleko menším měřítku. Loňský ročník navštívilo přes 900 lidí.⁶⁹

Mezi dotazované byl odkaz na online formulář rozšířený prostřednictvím malých lístečků s vytištěným QR kódem vedoucím na příslušný Google Form. Byli osobně osloveni účastníci festivalu na první pohled patřící ke komunitě (s páskem z dané akce a v kostýmu). Otázky byly otevřené až kvalitativního charakteru (např. Co tě přivedlo ke čtení mangy?) i uzavřené zjišťující četnost čtení, množství titulů, preferovaný jazyk, porovnání kupování svazků se čtením na internetu a půjčováním, u koupě preferované místo a četnost. Další byly zaměřené na znalost českých vydavatelů mangy, spokojenost s pestrostí nabídky na našem trhu, preferovanou délku sérií, propojenost se sledováním anime a také konkrétní komiksy, jež vlastní nebo si plánují pořídit, oblíbené žánry a cílové skupiny (rozdělení cílových skupin mangy je specifické, jde o 4 kategorie: šonen určený primárně pro chlapce, seinen pro muže, šódžo pro dívky a džosei pro ženy, masově nejúspěšnější bývají šoneny, jejichž publikum ovšem reálně překračuje tuto vymezenou kategorii). Z demografických údajů bylo sledováno pohlaví a věk. Na závěr byl prostor pro poznámky, který také obsahoval zajímavé vhledy a doplnění předešlých odpovědí.

Ačkoli si uvědomujeme, že do kvantitativního šetření standardně nebyvají zahrnuty otevřené otázky, byly zde doplňkově využity jako způsob, jak proniknout hlouběji, byť nahodile, do uvažování příjemců. Supluje tak v některých pasážích do jisté míry prvky individuálních rozhovorů, obzvláště v rozsáhlejších odpovědích představujících jakousi osobní zpověď.

Část mapující produkci z procesního hlediska je excerpována z čistě kvalitativních rozhovorů. Všechny jsou s představiteli největšího producenta mang v ČR a celkově 7. největšího privátního vydavatele knih podle *Zprávy o českém knižním trhu 2022/2023* od Svazu českých knihkupců a nakladatelů⁷⁰ – nakladatelství Crew. Kromě důležitosti sehrála klíčovou roli i dostupnost a otevřenost zaměstnanců – pravidelně komunikují se svými fanoušky například v rámci Animefestu, díky kterému vznikly následující rozhovory během veřejných přednášek s možností pokládat dotazy: S ředitelem Jiřím Pavlovským,

⁶⁸ Animefest [online]. [cit. 6. června 2024]. Dostupné z: <https://www.animefest.cz/>

⁶⁹ Akicon [online]. [cit. 6. června 2024]. Dostupné z: <https://www.akicon.cz/>

⁷⁰ SČKN. *Zpráva o českém knižním trhu 2022/2023*. Praha: SČKN. 2023. ISBN 978-80-908778-3-2.

překladači Petrem Kabelkou a Eliškou Kabelkovou Vítovou a sazečem Jiřím Hrbkem o začátku českého vydávání kultovní mangy *One Piece*⁷¹, která má v současnosti v originále více než 100 svazků a stále vychází a drží se na nejvyšších příčkách v žebříčku prodejů a o novém edičním plánu, jeho tvorbě a dalších zákulisních informacích s ředitelem Jiřím Pavlovským a spolumajitelem Petrem Litošem⁷², jako poslední s překladači Kabelkovými podrobně o specifikách překladu mangy a její sazby⁷³. Opět nelze dojít ke zevšeobecnujícímu závěru, vzhledem k tomu, že se jedná o zpodobnění pouze jednoho vydavatelství. Z ostatních se o zákulisních záležitostech veřejně vyjadřuje Adam Pýcha, marketingový ředitel Knih Dobrovský, ve svém podcastu převážně o finanční stránce věci⁷⁴. Také jeho postřehy budou srovnány s výsledky výzkumu. I přes nízký počet výpovědí přináší tyto materiály zajímavý vhled do nakladatelského procesu tohoto svébytného žánru, který poslouží k dokreslení celkové představy o současném českém knižním trhu s mangou.

⁷¹ PAVLOVSKÝ, Jiří a kol. Crew. *Křest kultovní manga série One Piece* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.

⁷² PAVLOVSKÝ, Jiří a Petr LITOŠ. *Posezení s Nakladatelstvím CREW* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.

⁷³ KABELKA, Petr a Eliška KABELKOVÁ VÍTOVÁ. *One Piece známý neznámý* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.

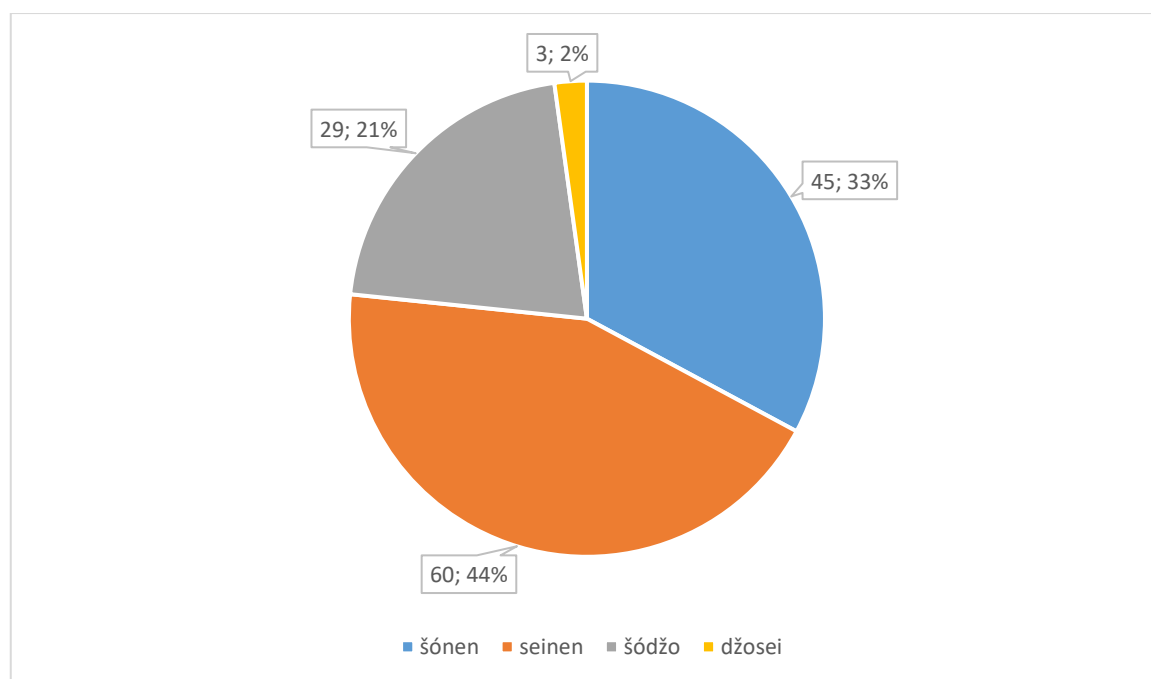
⁷⁴ Rozhled na... #4 - Kolik stojí vydávání mangy? A proč je to tak náročné?. In: *Youtube* [online]. 17. března 2023 [cit. 6. června 2024]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=3x5IaN2p2dY&ab_channel=AdamP%C3%BDcha. Kanál uživatele Adam Pýcha.

3 VÝSLEDKY VÝZKUMU

Pro snadnou orientaci a komparaci jsou jednotlivé podkapitoly rozdělené stejně jako v původní bakalářské práci⁷⁵.

3.1 Cílová skupina

Jak již bylo popsáno, manga je standardně dle věku a pohlaví dělená do čtyř základních skupin. U některých příběhů bylo rozřazení poněkud překvapující (například hororová *Tomie*⁷⁶ obsahující velmi znepokojivé vyobrazení utržených částí lidského těla navzdory svému určení dívkám), bylo však respektováno označení podle MyAnimeList⁷⁷.

Graf 1 Rozložení cílových skupin

Pořadí zůstává stejné, můžeme pozorovat osmiprocentní nárůst šónenu na úkor seinenu, u zbývajících kategorií je procentuální zastoupení neměnné. Důvodem pravděpodobně bude, že mainstreamově nejpopulárnější mangy jsou šóneny a český trh se snaží jít s trendy. O oblibě vypovídá i dotazníkové šetření: 69,9 procent respondentů označilo jako svou oblíbenou cílovou skupinu šónen, 58,9 % seinen, 26 % šódžo s 15,8 % džosei. Crew při zveřejňování svého nového edičního plánu v přednášce na Animefestu oznamuje, že

⁷⁵ LINHARTOVÁ, Veronika. *Manga jako typ komiksu a její vydávání v České republice na počátku 21. století*. Olomouc, 2022. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra bohemistiky. Vedoucí práce Mgr. Lenka Pořízková, Ph.D.

⁷⁶ ITÓ, Džundži. *Tomie*. Praha: Crew, 2022. ISBN 978-80-767-9225-8.

⁷⁷ MyAnimeList [online]. [cit. březen–květen 2024]. Dostupné z: <https://myanimelist.net/>

v nabídce mají 8 z 10 nejprodávanějších mang v Japonsku za rok 2023 (jmenováno sestupně dle pořadí: 1. *Blue Lock*⁷⁸ – šónen, 2. *Jujutsu Kaisen*⁷⁹ – šónen, 3. *One Piece*⁸⁰ – šónen, 4. *Moje hvězda* – seinen⁸¹, 5. *Chainsaw Man*⁸² – šónen, 7. *Spy x Family*⁸³ – šónen, 8. *Moje hrdinská akademie* – šónen⁸⁴ a na 9. příčce *Tokyo Revengers*⁸⁵ rovněž šónen). Všechny až na jednu jsou tedy určené primárně chlapcům. Lze konstatovat, že rozložení určených cílových skupin na českém trhu se snaží vyrovnat preferencím zdejších fanoušků i popularitě v samotném místě vzniku mangy.

3.2 Vydavatelé a počty jejich položek

Na poli vydavatelů se odehrálo několik zásadních změn: Knihy Dobrovský založili své vlastní vydavatelství specializované na mangu – Gate⁸⁶ – a odnož Zoner Pressu zabývající se mangou obnovila svou činnost po téměř desetileté pauze. Po 13 letech také provedli redesign svého loga⁸⁷. Zoner se již před pauzou ve své činnosti v letech 2014 až 2022 zabýval převážně tvorbou pro dívky (10 ze 17 položek byly buď šódžo nebo džosei), pokračuje v tom i po obnově v roce 2022, kdy více než polovina položek znovu cílí na čtenářky.

Gate svou produkcí kopíruje rozložení cílových skupin celkově na českém trhu. Ze strany fanoušků však vyvstala vlna znepokojení s kvalitou jejich sazby a překladu. Konkrétně ve knihách *Zdál se mi zase stejný sen*⁸⁸, *Dívka ze země venku*⁸⁹ a *Sbohem, má růžová zahrado*⁹⁰ jde o zbytečně komplikované a kostrbaté věty, nadužívání ukazovacích zájmen, umísťování textu do bublin – nejsou ve středu a některé části jsou úplně prázdné, věty v nich jsou špatně rozdělené a font má téměř stále stejný stupeň nehledě na velikost a tvar bubliny či situaci

⁷⁸ KANEŠIRO, Munejuki. Ilustrace Júsuke NOMURA. *Blue lock*. Praha: Crew, 2024–. ISBN 978-80-767-9510-5.

⁷⁹ AKUTAMI, Gege. *Jujutsu kaisen – prokleté války*. Praha: Crew, 2022–. ISBN 978-80-767-9116-9.

⁸⁰ ODA, Eiichiró. *One Piece*. Praha: Crew, 2024–. ISBN 978-80-767-9564-8.

⁸¹ AKASAKA, Aka. Ilustrace Mengo JOKOJARI. *Moje hvězda*. Praha: Crew, 2024–. ISBN 978-80-767-9533-4.

⁸² FUDŽIMOTO, Tacuki. *Chainsaw man*. Praha: Crew, 2022–. ISBN 978-80-767-9251-7.

⁸³ ENDÓ, Tecuja. *Spy x Family*. Praha: Crew, 2021–. ISBN 978-80-767-9038-4.

⁸⁴ HORIKOŠI, Kóhei. *My Hero Academia – Moje hrdinská akademie*. Praha: Crew, 2019–. ISBN 978-80-744-9777-3.

⁸⁵ WAKUI, Ken. *Tokyo revengers*. Praha: Crew, 2022–. ISBN 978-80-767-9190-9.

⁸⁶ GATE otevírá bránu do světa mangy a komiksu. *Knihy Dobrovský* [online]. 2022 [cit. 7. června 2024]. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/blog/predstavujeme-gate>

⁸⁷ Příspěvek stránky Manga Zoner ze dne 10. srpna 2022. In: *Facebook* [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/share/p/b7M7rUaUWyg4YSKb/> [cit. 7. června 2024].

⁸⁸ SUMINO, Yoru. Ilustrace Idumi KIRIHARA. *Zdál se mi zase ten stejný sen*. Praha: Gate, 2022–. ISBN 978-80-277-1237-3.

⁸⁹ NAGABE. *Dívka ze země Venku: Siúil, a Rún*. Praha: Gate, 2022–. ISBN 978-80-277-1144-4.

⁹⁰ PEPPERCO, Dr. *Sbohem, má růžová zahrado*. Praha: Gate, 2022–. ISBN 978-80-277-1329-5.

v příběhu. Obdobná je situace u onomatopoií na pozadí, kde je dokonce u některých zvuků v závorce vysvětleno, co mají představovat, i když je to z ilustrací zřejmé. Situaci podrobněji popisuje japanolog a YouTuber Tadeáš Jojko vystupující na internetu pod jménem Meon⁹¹. Marketingový a PR ředitel Knih Dobrovský Adam Pýcha se k situaci vyjádřil prostřednictvím svého TikToku, kde se odvolával na to, že nikdo jiný si nestěžoval a na vydání se podílela řada lingvistů, dokonce autora původního videa obvinil ze lži poškozující dobré jméno jejich společnosti⁹². O půl roku později se volba fontů a umístění textu v bublinách v nově vydaných mangách *Brutal*⁹³, *Psycho-pass: inspektor Šin'ja Kógami*⁹⁴ a *Mars Red*⁹⁵ zlepšilo. Zacházení se zvukovými efekty na pozadí však není konzistentní, některé jsou překreslené a některé jenom přeložené vedle původního japonského zápisu, jiné nepřeložené vůbec. Přemíra zbytečných ukazovacích zájmen zůstává, postavy v originále mluvící nezdvořile používají knižní češtinu, některé věty jsou opět zbytečně komplikované nebo nápadně připomínají slovní obraty z anglického vydání nepřirozené pro češtinu, vyskytují se syntaktické chyby nebo zcela chybné překlady citoslovcí.⁹⁶

Další kontroverzní počín má na svědomí Argo hned první mangou ve své nabídce. *Dívčí válka*⁹⁷ totiž obsahuje dětskou pornografii. Dvanáctiletá Šárka se v pátém svazku účastní necenzurované orgie Adamitů. Kniha se běžně prodávala v knihkupectvích mezi ostatními mangami bez varování a nezabalená ve fólii, jak se to obvykle děje například u nejdrsnějších svazků *Berserka*⁹⁸ kvůli násilí. Po upozornění na tuto skutečnost ve videu na YouTube⁹⁹ Argo zareagovalo téměř okamžitým stažením zmiňovaného dílu z prodeje jak v Česku, tak na Slovensku, s odůvodněním, že došlo k „závažné tiskové chybě“. Národní knihovna o situaci informovala ostatní knihovny v republice. Vydavatel se ve svém vyjádření na

⁹¹ Mangy od Dobrovského jsou katastrofální. In: *Youtube* [online]. 9. září 2022 [cit. 7. června 2024]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=MwYNq77xyxM&ab_channel=Meon. Kanál uživatele Meon.

⁹² Dobrovský odpověděl na kritiku překladů.... In: *Youtube* [online]. 14. září 2022 [cit. 7. června 2024]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=4ZGGsrdVyEg&ab_channel=Meon. Kanál uživatele Meon.

⁹³ KOGA, Kei. Ilustrace Ryō IZAWA. *Brutal: zpráva detektiva z oddělení vražd*. Praha: Gate, 2023–. ISBN 978-80-277-1495-7.

⁹⁴ SAI, Natsuo a kol. *Psycho-pass: inspektor Šin'ja Kógami*. Praha: Gate, 2022–. ISBN 978-80-277-1384-4.

⁹⁵ FUJISAWA, Bun'ō. Ilustrace Karakara KEMURI. *Mars red*. Praha: Gate, 2023–. ISBN 978-80-277-2045-3.

⁹⁶ Mangy od Dobrovského jsou POŘÁD plné chyb. In: *Youtube* [online]. 18. března 2023 [cit. 7. června 2024]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=XIkzERS4338&ab_channel=Meon. Kanál uživatele Meon.

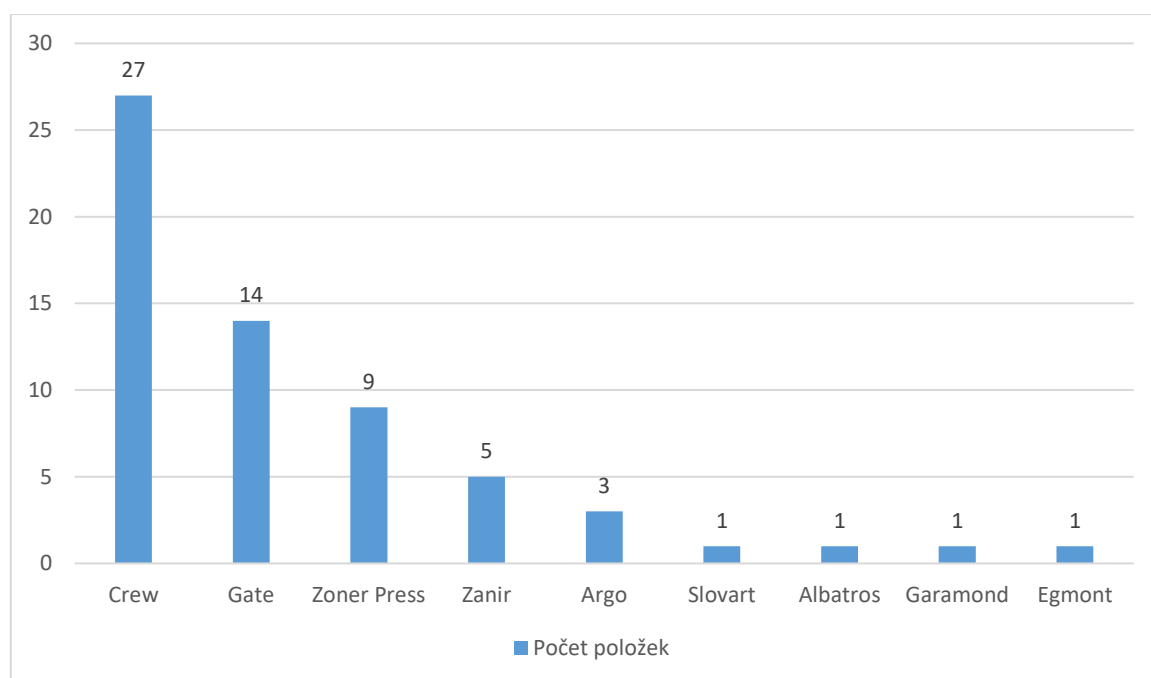
⁹⁷ ÓNIŠI, Koiči. *Dívčí válka*. Praha: Argo, 2023–. ISBN 978-80-257-4134-4.

⁹⁸ MIURA, Kentarō. *Berserk*. Praha: Crew, 2020–. ISBN 978-80-7449-874-9.

⁹⁹ Argo vydalo v Česku komiks s dětským péčkem. In: *Youtube* [online]. 15. září 2024 [cit. 7. června 2024]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=yK-4VSP0e_U&t=626s&ab_channel=Meon. Kanál uživatele Meon.

sociálních sítích omluvil, že o tomto obsahu neměl tušení, jelikož na vydání pracovali externisté. De facto přiznání k nepřechzení původní série před získáním licence a nedostatečná kontrola v průběhu redakčního procesu ovšem takto renomované nakladatelství neospravedlňuje, spíše naopak.¹⁰⁰ Celá kauza potenciálně může vrhat špatné světlo na pověst mangy jako takové.

Do roku 2022 na českém trhu alespoň jednu mangu vydalo 19 vydavatelství. Od 2022 do současnosti jsou aktivní Crew, Slovart, Gate, Garamond, Argo, Gate, Zoner Press, Zanir a Albatros, celkově dosáhli počtu 62 položek. Slovem položka se stejně jako v bakalářské práci¹⁰¹ myslí manga vystupující pod jedním názvem, ať už má jeden díl nebo více. Rozložení je následující:

Graf 2 Počty položek jednotlivých vydavatelství od roku 2022

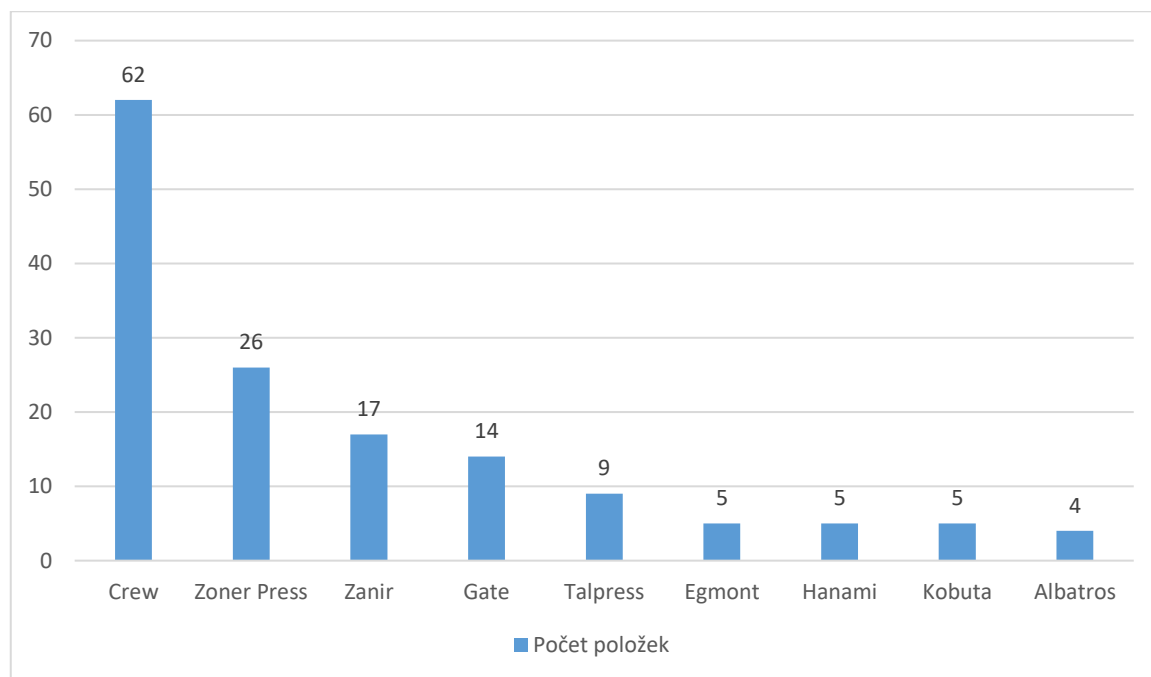
Crew zůstává na vedoucí pozici, nováček na trhu Gate předbíhá i znovuobnovený Zoner Press, Zanir z původního třetího místa klesl na čtvrté. Talpress, Kobuta a Hanami, která do roku 2022 všechna měla pět položek, nyní nemají žádnou. Když porovnáme v současnosti aktivní subjekty přicházející s novými položkami s povědomím o značkách mezi fanoušky,

¹⁰⁰ Argo se přiznalo, že Dívčí válku VŮBEC NEČETLI. In: *Youtube* [online]. 29. března 2024 [cit. 7. června 2024]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=nPU0IVghmhs&ab_channel=Meon. Kanál uživatele Meon.

¹⁰¹ LINHARTOVÁ, Veronika. *Manga jako typ komiksu a její vydávání v České republice na počátku 21. století*. Olomouc, 2022. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra bohemistiky. Vedoucí práce Mgr. Lenka Pořízková, Ph.D.

dojdeme k těmto výsledkům: ze vzorku 146 čtenářů mangy 34 vůbec žádné vydavatelství mangy neznalo nebo jmenovalo jen subjekt, který mangy nevydává (např. knihkupectví Luxor nebo Vějíř – název sborníku české mangy), 109 pak zmínilo Crew, 40 Gate, 14 Zoner Press, 13 Zanir, 2 Argo, 0 Slovart, 1 Albatros, 0 Garamond, 2 Egmont. Ostatní již neaktivní nakladatelé se objevovali jen v řádech jednotek (2 Talpress, 1 Mensa ČR, 1 Hanami, 1 Fragment). Můžeme tedy pozorovat opravdu velké povědomí o značce Crew, která si ho upevňuje i svou přítomností na tematických festivalech. Úspěšná byla také marketingová kampaň od Gate – ačkoliv šlo v době pořádání výzkumu o zbrusu nový projekt, vzpomnělo si na něj hned po největším hráči na trhu druhé největší množství dotazovaných.

Přehled všech položek od začátku vydávání v České republice po současnost i včetně doplněných chybějících položek z předchozího výzkumu¹⁰² by vypadal takto:

Graf 3 Celkové počty položek jednotlivých vydavatelství

Méně než 4 položky má Alpress – 3, Argo a BB art takéž, Paseka a 2 a zbytek po jedné: Calibre Publishing, Centrala, Comics Centrum, Cooboo, Garamond, Mensa ČR, Mi:Lù Publishing, Next, OZ AnimeCrew, Slovart a Volvox Globator. V posledních dvou letech lze pozorovat opravdu velké množství vydaných položek (62 z celkových 168 kdy vydaných

¹⁰² LINHARTOVÁ, Veronika. *Manga jako typ komiksu a její vydávání v České republice na počátku 21. století*. Olomouc, 2022. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra bohemistiky. Vedoucí práce Mgr. Lenka Pořízková, Ph.D.

na našem trhu). Mnoho nakladatelů však svou snahu mangu v češtině vydávat vzdalo po jedné položce.

Potenciální důvody rozebírá marketingový ředitel Knih Dobrovský Adam Pýcha. Popisuje získávání licence od japonské strany jako proces na mnoho let kvůli vzdálenosti a souvisejícímu časovému posunu při videohovorech, jazykové bariéře – ačkoliv Japonci angličtinu zpravidla ovládají, nechtějí jí příliš mluvit, a především protože nakladatel musí nejprve prokázat, že je licence hoden. Jde tedy o jakési budování dlouhodobého vztahu, kdy jsou nejprve zahraničnímu nakladatelství nabídnuty tituly, které například nikdo jiný moc nekupuje, aby prokázal své schopnosti, a postupem času může dosáhnout na lukrativnější a známější díla proslavená i svými adaptacemi v podobě anime. Celý proces je do velké míry kontrolován, japonská strana má slovo v otázkách barevnosti, technologie, papíru, použitých fontů či transkripce. Navíc dlouhé čekání na odpovědi může opozdit celé vydání. Jako Česká republika nemáme úplně nejlepší vyjednávací pozici, jsme stále relativně malý trh. Největší evropský trh s mangou má Francie, vzápětí pak Německo.¹⁰³

Nejde jen o obrovskou časovou investici k získání titulů, ale samozřejmě také peněžní. Pýcha vypočítává modelovou kalkulaci: Ideální je dle něj začít nějakou kratší sérií, v délce v rozmezí od 6 do 12 dílů. Licence na jeden díl méně známého díla může stát okolo 2 500 dolarů. Dále je potřeba zaplatit překladatele, korektora, redaktora, sazeče, grafika – když bude levný, tak to je dalších 60 000 Kč. Jako minimální náklad, aby vydání bylo rentabilní, zmiňuje 5 000 kusů, protože je potřeba počítat s nižší čteností u vyšších dílů. Náklady na tisk se po covidu zvedly až o 50 procent, vytištění jednoho dílu představuje dalších 150 000 Kč. Celkem tedy přibližně 270 000 za jediný díl mangy. Dvanáctidílná série znamená investici přes tři miliony. Ta se v době publikace prvních dílů začíná postupně navracet, ale také nemusí. Gate testovalo různé modely tempa vydávání, momentálně je to jeden díl za dva měsíce. I to může být problematické, jelikož manga je specifická i z pohledu případného dotisku – všechny díly by měly být ideálně pořád dostupné, pokud nejsou, má to negativní vliv na prodej série jako celku. Je klíčové dobře odhadnout náklad či včas odhalit potřebu dotisku, jehož výroba může trvat několik měsíců, během nichž zbytečně uchází tržby.¹⁰⁴

¹⁰³ Rozhled na... #4 - Kolik stojí vydávání mangy? A proč je to tak náročné?. In: *Youtube* [online]. 17. března 2023 [cit. 6. června 2024]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=3x5IaN2p2dY&ab_channel=AdamP%C3%BDcha. Kanál uživatele Adam Pýcha.

¹⁰⁴ Tamtéž

Vydavatelství Crew označuje za příčinu obrovského rozmachu mangy v České republice v posledních letech covid. U nově započaté senzace *One Piece*¹⁰⁵ (dle jejich slov třetí nejprodávanější kniha na světě po Bibli a Harrym Potterovi) chtějí v prvním roce vydat 5 dílů (1. vyšel v květnu 2024), v následujícím roce 7 a poté přejít na svůj klasický rytmus 6 dílů za rok pro dlouhé série (stejně vychází například *Naruto*¹⁰⁶, čítající momentálně 61 svazků v češtině), který odůvodňují potřebou nepřehltnout trh a zároveň zvládnout zajistit dostatečnou kvalitu. Typické tempo pro ostatní série z jejich nabídky je 4 svazky ročně.¹⁰⁷ V roce 2024 plánují vydat celkem 116 jednotlivých dílů mang.¹⁰⁸

3.3 Názvy, autoři a překladatelé

Ponechávání anglických názvů je praktika často využívaná, pokud se angličtina objevuje i v originálním názvu, např. *Death Note*¹⁰⁹ se v japonštině nazývá デスノート, v českém přepisu desunóto, tedy jen v písmu určenému pro přepis cizích slov zaznamenaná výslovnost anglického Death Note. Plný název v češtině je Death Note – Zápisník smrti. Tento model překladu názvu, tedy doplnění českého ekvivalentu za pomlčku za ten anglický, vidíme také u *Crying Freeman – Plačící drak*¹¹⁰, v originále クライイングフリーマン (kuraingu furíman), kde se význam také odlišuje od původního, roli při zanechání pravděpodobně hrála i rozpoznatelnost série pro její fanoušky. Dalšími příklady jsou *All You Need Is Kill – Stačí jen zabíjet*¹¹¹ (v japonštině vyšlo jako All You Need Is Kill), *Space Punch*¹¹² (v japonštině i angličtině stejně) a *One Piece*¹¹³ (stejný název ve všech třech jazycích), *Green Blood – Zelená krev*¹¹⁴ (グリーンブラッド – gurín buraddo) nebo *Sakamoto Days*¹¹⁵ (サカモトデイズ – Sakamoto deizu). Z mezi fanoušky známého anglického názvu se vyšlo u *Fullmetal Alchemist – Ocelový alchymista*¹¹⁶ (鋼の錬金術師, tedy alchymista z oceli) a *My Hero*

¹⁰⁵ ODA, Eiichirō. *One Piece*. Praha: Crew, 2024. ISBN 978-80-7679-564-8.

¹⁰⁶ KIŠIMOTO, Masaši. *Naruto*. Praha: Crew, 2011–. ISBN 978-80-7449-047-7.

¹⁰⁷ PAVLOVSKÝ, Jiří a kol. Crew. *Křest kultovní manga série One Piece* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.

¹⁰⁸ PAVLOVSKÝ, Jiří a Petr LITOŠ. *Posezení s Nakladatelstvím CREW* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.

¹⁰⁹ ÓBA, Cugumi. *Death note – Zápisník smrti*. Ilustroval Takeši OBATA. Praha: Crew, 2011–.

¹¹⁰ KOIKE, Kazuo. *Crying Freeman – Plačící drak*. Praha: Crew, 2011–. ISBN 978-80-7449-044-6.

¹¹¹ SAKURAZAKA, Hiroši a Rjósuke TAKEUČI. *All you need is kill: Stačí jen zabíjet*. Ilustroval Jošitoši ABE, ilustroval Takeši OBATA. Praha: Crew, 2016. ISBN 978-80-7449-368-3.

¹¹² ZD. *Space Punch*. Velké Popovice: Zanir, 2023–. ISBN 978-80-88438-21-2.

¹¹³ ODA, Eiichirō. *One Piece*. Praha: Crew, 2024–. ISBN 978-80-767-9564-8.

¹¹⁴ KAKIZAKI, Masasumi. *Green blood – Zelená krev*. Praha: Crew, 2020–. ISBN 978-80-7449-839-8.

¹¹⁵ SUZUKI, Jútó. *Sakamoto days*. Praha: Crew, 2023–. ISBN 978-80-7679-380-4.

¹¹⁶ ARAKAWA, Hiromu. *Fullmetal alchemist – Ocelový alchymista*. Praha: Crew, 2017–. ISBN 978-80-7449-504-5.

*Academia – Moje hrdinská akademie*¹¹⁷ (僕のヒーローアカデミア, boku no hīrō akademīa, doslova tedy moje hrdinská akademie). Jiné je to však u titulu *Hetalie – mocnosti osy*¹¹⁸. U ヘタリア Axis Powers v katakaně zapsané hetaria je složenina ze slov hetare a itaria, doslova potom neschopná Itálie. Za pomlčkou zde není umístěn český překlad původního názvu, ale zbytek názvu stejný jako v původním díle. Zvláštním typem je *Jujutsu Kaisen – Prokleté války*¹¹⁹, kde se zachoval japonský název, ovšem v anglickém přepisu, ačkoliv je jinak v této manze používán český. Opět šlo překladatelům nejspíš o to, aby čtenáři dílo dostali se stejným jménem, pod jakým ho znají – i v angličtině se totiž prodává jako Jujutsu Kaisen, a možná usoudili, že správně česky transkribované Džudžucu kaisen (pod kterým je anime vedené na Československé filmové databázi¹²⁰) by působilo zvláště. Existují totiž fanoušci, kteří jsou vysloveně odpůrci české transkripce, můžeme se domnívat, že třeba z tohoto důvodu se jí alespoň v názvu snažili překladatelé vyhnout. Nebo pravděpodobně šlo o požadavek z japonské strany. U *Kaidžú č. 8 – Nestvůra č. 8*¹²¹ (怪獣 8 号, monstuma čísla 8, v angličtině publikované jako Kaiju No. 8) však český přepis v názvu použit byl, nelze z toho tedy logicky vydedukovat jednotný způsob zacházení. Vůbec žádný dodatek nedávat ani název nepřeložit se rozhodli u série *Chainsaw Man*¹²² (チェンソーマン, čensó man). Mimo jména využívající pomlčky za zmínku stojí rovněž *Mládí na hřišti*¹²³ (アオのハコ, doslova modrá krabice, anglické vydání se jmenuje Blue Box). Jde o termín z oblasti sportu, který takto doslovně přeložený v češtině není užívaný, překladatelé se proto tedy rozhodli název zcela změnit jak oproti japonské, tak anglické verzi. Domněnkou je, že se tím také vyhnuli podobnosti s titulem *Blue Lock*¹²⁴ (ブルーロック, burū rokku, anglicky Blue Lock).

Že anglický překlad nelze brát jako něco, co je třeba za každou cenu respektovat, dokládají také samotní překladatelé Kabelkovi na příkladu *One Piece*¹²⁵. Svou rozpravu začínají odvážným tvrzením: „One Piece v japonštině a angličtině je úplně jiný příběh“. Ve

¹¹⁷ HORIKOŠI, Kóhei. *My hero academia – Moje hrdinská akademie*. Praha: Crew, 2019–. ISBN 978-80-7449-777-3.

¹¹⁸ HIMARUJA, Hidekazu. *Hetalie – mocnosti Osy*. Brno: Zoner Press, 2010–. ISBN 978-80-7413-080-9.

¹¹⁹ AKUTAMI, Gege. *Jujutsu kaisen – prokleté války*. Praha: Crew, 2022–. ISBN 978-80-7679-116-9.

¹²⁰ Džudžucu kaisen (2020). *ČSFD.cz* [online]. 2020 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/910437-dzudzucu-kaisen/prehled/>

¹²¹ MACUMOTO, Naoja. *Kaidžú č. 8: nestvůra č. 8*. V Praze: Crew, 2023–. ISBN 978-80-7679-437-5.

¹²² FUDŽIMOTO, Tacuki. *Chainsaw man*. Praha: Crew, 2022–. ISBN 978-80-7679-251-7.

¹²³ MIURA, Kódži. *Mládí na hřišti*. Praha: Crew, 2023–. ISBN 978-80-7679-464-1.

¹²⁴ KANEŠIRO, Munejuki. *Blue Lock*. Praha: Crew, 2024–. ISBN 978-80-7679-510-5.

¹²⁵ ODA, Eiichirō. *One Piece*. Praha: Crew, 2024–. ISBN 978-80-767-9564-8.

Spojených státech amerických se na převodu textu kromě překladatele podílí také adaptátor, jehož úkolem je příběh více přiblížit západnímu publiku. V USA se obecně příliš mnoho překladů nevydává, tvoří jen 2 až 3 procenta jejich knižního trhu. Zásahy provedené adaptátorem však často nemají logické opodstatnění. Kromě toho, že se snaží dělat dialogy vtipnější, například aby piráti mluvili víc „pirátsky“, také do některých replik přidává mytologii, přičemž následně nastává problém, když se v pozdějších svazcích daná mytologická postava opravdu objeví v příběhu. Adaptátoři doplňují věty (pravděpodobně aby bubliny nepůsobily prázdně), některé naopak úplně škrtnají. Občas se v textu vyskytují i úplné opaky toho, co bylo zamýšleno v originále. Hned na prvních stránkách je vysvětleno jinak než od autora, co to vlastně titulní „one piece“ je. Nelze jednoznačně určit, do jaké míry jde o nešetrný zásah adaptátora a do jaké jde o chybu zapříčiněnou špatným překladem do angličtiny. Vzhledem k tomu, že jde o skutečnost v samotném názvu série, jedná se o opravdu zásadní problém.¹²⁶

Kabelkovi popsali také redakční proces v nakladatelství Crew, přispívající k tomu, aby se podobným chybám předcházelo. Po práci překladatele se text dostává k redaktorovi ovládajícímu jak japonštinu, tak češtinu. Se zpětnou vazbou se dostává zase k překladateli, následně po opravě k sazeči, posléze korektorovi a redaktorovi, znovu překladateli, sazeči a překladateli plus ještě šéfredaktorovi nebo někomu jinému z redakce.¹²⁷ *One Piece*¹²⁸ má navíc speciální pozici poradce kontinuity. Jde o člověka, který celou více než stosvazkovou sérii četl už třikrát a každý rok znovu sleduje anime s více než tisíci díly. Upozorňuje například na předznamenávání budoucího děje, které je v celé sérii hojně přítomné. Nutno poznamenat, že série ještě není ukončená a její předpokládaný konec se odhaduje na rok 2028 až 2030.¹²⁹ V Japonsku vychází od roku 1997. Nejsme jediný trh s takovýmto zpožděním ve vydávání oproti originálu, nedávno série začala vycházet rovněž v Norsku.¹³⁰

Co se týče překladatelů mangy, od roku 2022 se na českém trhu objevují některá nová jména (například Anna Cima a Igor Cima) a některá stará naopak už nové série nezačínají (Dana

¹²⁶ KABELKA, Petr a Eliška KABELKOVÁ VÍTOVÁ. *One Piece známý neznámý* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.

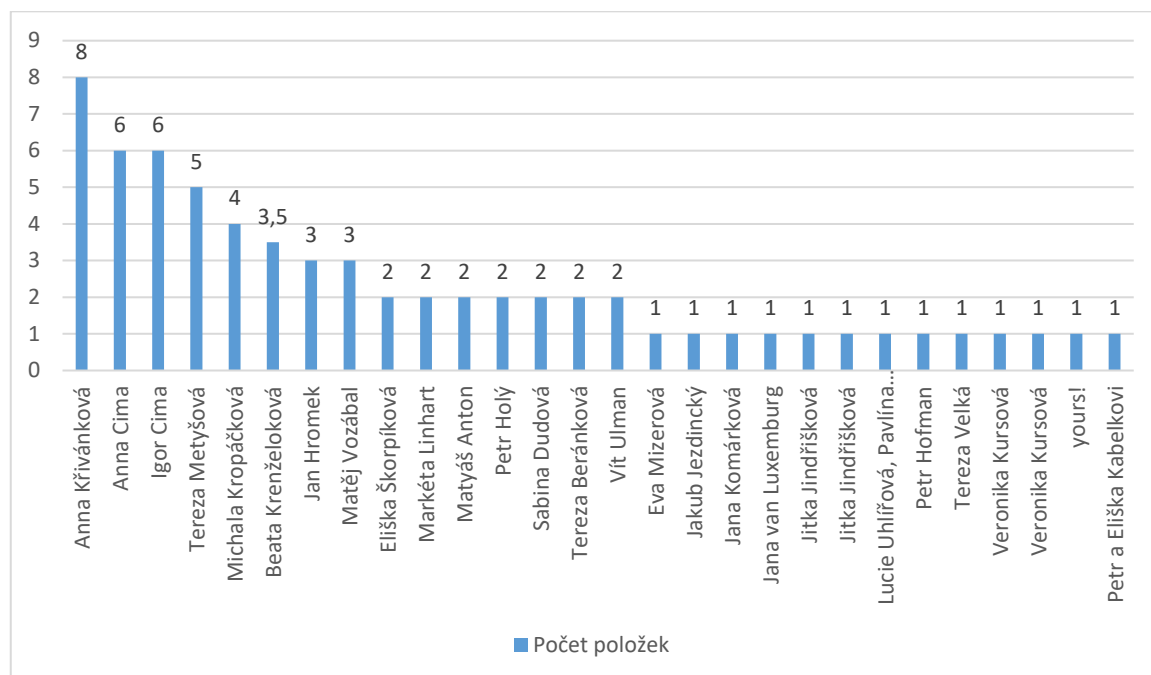
¹²⁷ PAVLOVSKÝ, Jiří a kol. Crew. *Křest kultovní manga série One Piece* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.

¹²⁸ ODA, Eiichirō. *One Piece*. Praha: Crew, 2024–. ISBN 978-80-767-9564-8.

¹²⁹ PAVLOVSKÝ, Jiří a kol. Crew. *Křest kultovní manga série One Piece* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.

¹³⁰ PAVLOVSKÝ, Jiří a Petr LITOŠ. *Posezení s Nakladatelstvím CREW* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.

Krejčová, Anna Paek a tak dále). Pozoruhodný je překladatel vystupující pod pseudonymem „yours!“ nebo dvě manželské dvojice věnující se překladu mangy – Cimovi a Kabelkovi.

Graf 4 Počet položek jednotlivých překladatelů od roku 2022

V 77 % případů jde o překlady z japonštiny, z jiných jazyků překládali Beata Krenželoková – angličtina (*Kočiči válečníci*¹³¹), Eliška Škorpíková – angličtina (*Saigami*¹³²) a němčina (*Kamo*¹³³), Eva Mizerová – italština (*GG: život je videohra*¹³⁴), Jana Komárková – angličtina (*Zaklínač: Rónin*¹³⁵), Jana van Luxemburg – němčina (*BL je magie!*¹³⁶), Jitka Jindřišková – norština (*Ragnarök*¹³⁷), Tereza Beránková – francouzština (*Space Punch*¹³⁸ a *Talli, dcera*

¹³¹ HUNTER, Erin a JOLLEY, Dan. *Kočiči válečníci: Havranova cesta*. Praha: Albatros, 2024. ISBN 978-80-00-07360-6.

¹³² SENY. *Saigami*. Brno: Zoner Press, 2024-. ISBN 978-80-7413-594-1.

¹³³ ZARBO, Ban. *Kamo*. Brno: Zoner Press, 2024. ISBN 978-80-7413-602-3.

¹³⁴ MASI, Giacomo. *GG: život je videohra*. Brtnice: Zanir, 2022. ISBN 978-80-88438-15-1.

¹³⁵ JAKI, Rafał. *Zaklínač: rónin*. Praha: Crew, 2023. ISBN 978-80-7679-327-9.

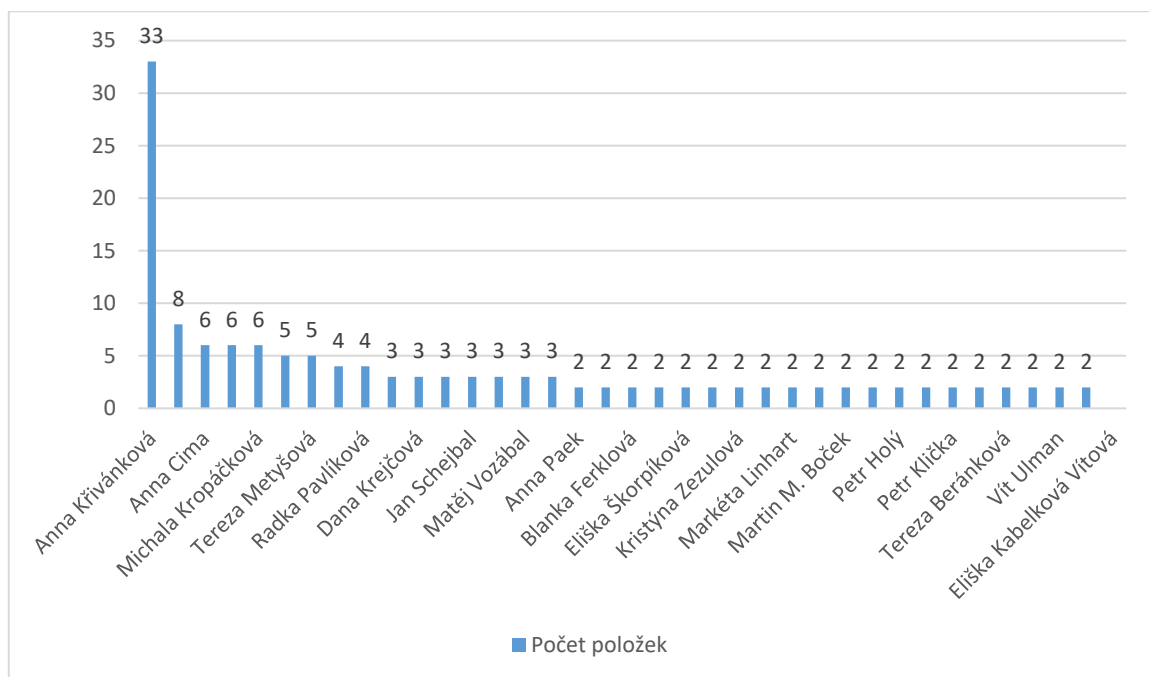
¹³⁶ OROKEN. *BL je magie!*. Brno: Zoner Press, 2024-. ISBN 978-80-7413-604-7.

¹³⁷ HELGHEIM, Odin. *Ragnarök*. Praha: Garamond, 2023. ISBN 978-80-7407-543-8.

¹³⁸ ZD. *Space Punch*. Velké Popovice: Zanir, 2023-. ISBN 978-80-88438-21-2

*měsíce*¹³⁹), Tereza Metyšová – angličtina (*Duch bez tváře*¹⁴⁰, *Manga Jókai*, – *Děsivé pověsti z Japonska*¹⁴¹, *Příběh prince Gendžiho*¹⁴², *Služebník a pán*¹⁴³) a němčina (*Sběratel hvězd*¹⁴⁴).

Stejně jako v minulém výzkumu nejvíce položek přeložila Anna Křivánková, celkově 33, z toho 2 začínající v roce 2010 pro Hanami, jednu z 2023 pro Argo a zbytek pro Crew. Spolupráci s více vydavatelskými subjekty s mangou není příliš obvyklá, dále se u jiného překladatele neobjevila. Nejbližší k tomu mají Petr Kabelka a Eliška Kabelková Vítová překládající pro Crew společně *Zabijáka démonů*¹⁴⁵ a *One Piece*¹⁴⁶, kteří zároveň pro Euromedia group přeložili románovou předlohu mangy *Chci sníst tvoji slinivku*¹⁴⁷. Manga¹⁴⁸ u nás vyšla o rok dříve v nakladatelství Crew v překladu Michaely Kropáčkové. Kompletní přehled přeložených položek jednotlivých překladatelů od počátku vydávání mangy v České republice je níže (v grafu jsou zaznamenáni jen překladatelé se 2 a více položkami).

Graf 5 Počet položek jednotlivých překladatelů od počátku vydávání mangy v ČR

¹³⁹ SOURYA, Talli: *dcera Měsíce*. Brtnice: Zanir, 2023-. ISBN 978-80-88438-19-9.

¹⁴⁰ WILSON, Seán Michael. *Duch bez tváře a další tajemné příběhy z Japonska*. Brno: Zoner Press, 2023. ISBN 978-80-7413-575-0.

¹⁴¹ WILSON, Seán Michael. *Manga jókai: děsivé pověsti z Japonska*. Brno: Zoner Press, 2022. ISBN 978-80-7413-529-3.

¹⁴² WILSON, Seán Michael a ŠIIKIBU, Murasaki. *Příběh prince Gendžiho: od lady Murasaki*. Brno: Zoner Press, 2023. ISBN 978-80-7413-563-7.

¹⁴³ LO a YU, Lorinell. *Služebník a pán*. Brno: Zoner Press, 2023. ISBN 978-80-7413-554-5.

¹⁴⁴ BACKHAUSEN, Anna a SCHÖNHAMMER, Sophie. *Sběratel hvězd*. Brno: Zoner Press, 2022-. ISBN 978-80-7413-513-2.

¹⁴⁵ GOTÓGE, Kojoharu. *Zabiják démonů*. Praha: Crew, 2021-. ISBN 978-80-7449-969-2.

¹⁴⁶ ODA, Eiichirō. *One Piece*. Praha: Crew, 2024-. ISBN 978-80-767-9564-8.

¹⁴⁷ SUMINO, Joru. *Chci sníst tvoji slinivku*. Praha: Euromedia Group, 2023. ISBN 978-80-242-9290-8.

¹⁴⁸ SUMINO, Joru. *Chci sníst tvoji slinivku*. Praha: Crew, 2022. ISBN 978-80-7679-152-7.

U některých položek bylo překladatelů více než jeden. Šlo o komiksy *Ateliér špičatých klobouků*¹⁴⁹ (Kristýna Metličková, Anna Křivánková); *Amaltea, princezna šermířka*¹⁵⁰ (Jan Schejbal, Radka Pavlíková); *Fly High! Leť výš*¹⁵¹ (Eliška Vytlačilová, Barbora Klabačková); *Libání zakázáno*¹⁵² (Jan Horgoš, Barbora Klabačková); *Kazatel*¹⁵³ (Dana Krejčová, Kim Sang); *Naruto*¹⁵⁴ (Jan Adamčák, Jan Horgoš); *Gravitation – Přitažlivost*¹⁵⁵ (Jan Horgoš, Barbora Klabačková); *Upíří polibky – Pokrevní příbuzní*¹⁵⁶ (Jana Tučnicková, Markéta Pravdová); *Jednou rozkvetu i já*¹⁵⁷ (Lucie Uhlířová, Pavlína Paraiová); *Richard III.*¹⁵⁸ (Martin Hlinský, Ondřej Zátka); *Balzamovač*¹⁵⁹ (Martina Černáková, Marek Mikeš); *Zabiják démonů*¹⁶⁰ (Petr Kabelka, Eliška Kabelková Vítová); *One Piece*¹⁶¹ (rovněž manželé Kabelkovi). U některých položek nebyl naopak žádný (české mangy *Comics & Manga Book*¹⁶² z Comics salonu, sborník české mangy *Vějíř*¹⁶³, samostatná autorská díla *Gymnázium příšer*¹⁶⁴, *Svět bez jména*¹⁶⁵, *Versus*¹⁶⁶ a *Tisíc masek*¹⁶⁷ a pak také první v česku vydaná manga *Gon*¹⁶⁸ neobsahující žádná slova).

Vydavatelství Crew ve spolupráci s Animefestem pořádá přípravku pro budoucí překladatele mangy. Projekt vedou manželé Kabelkovi, kteří působí jako vedoucí překladatelské sekce Animefestu a také překladatelé u Crwe. Začínajícím překladatelům poskytují mentoring

¹⁴⁹ ŠIRAHAMA, Kamome. *Ateliér špičatých klobouků*. Praha: Crew, 2020–. ISBN 978-80-7449-899-2.

¹⁵⁰ BATISTA, Natalia. *Amaltea: princezna šermířka*. Brtnice: Zanir, 2018. ISBN 978-80-906765-2-7.

¹⁵¹ ÓČI, Nacumi. *Fly high!: Leť výš*. Brno: Zoner Press, 2011–. ISBN 978-80-7413-149-3.

¹⁵² JUKI, Nači. *Libání zakázáno*. Brno: Zoner Press, 2012–. ISBN 978-80-7413-185-1.

¹⁵³ HYUNG, Min-Woo. *Kazatel. Klub přátel comicsu*. Praha: Comics centrum, 2003. ISBN 80-903213-6-4.

¹⁵⁴ KIŠIMOTO, Masaši. *Naruto*. Praha: Crew, 2011–. ISBN 978-80-7449-047-7.

¹⁵⁵ MURAKAMI, Maki. *Gravitation – Přitažlivost*. Brno: Zoner Press, 2009–. ISBN 978-80-7413-029-8.

¹⁵⁶ SCHREIBER, Ellen. *Upíří polibky*. Brno: Zoner Press, 2008–. ISBN 978-80-86815-92-3.

¹⁵⁷ NAKATANI, Nio. *Jednou rozkvetu i já*. Praha: Crew, 2023–. ISBN 978-80-7679-337-8.

¹⁵⁸ WARREN, Patrick a Richard APPIGNANESI. *Richard III.* Praha: Albatros, 2009. ISBN 978-80-00-02332-8.

¹⁵⁹ MICUKAZU, Mihara. *Balzamovač*. Varšava: Hanami, 2010–. ISBN 978-83-607-4041-5.

¹⁶⁰ GOTÓGE, Kojoharu. *Zabiják démonů*. Praha: Crew, 2021–. ISBN 978-80-7449-969-2.

¹⁶¹ ODA, Eiichirō. *One Piece*. Praha: Crew, 2024–. ISBN 978-80-767-9564-8.

¹⁶² Kolektiv autorů. *Comics Salón: Comics & Manga Book*. Praha: OZ AnimeCrew, 2007–. ISBN 978-80-969748-2-5

¹⁶³ Kolektiv autorů. *Vějíř: sborník české mangy*. Praha, 2009–. Kobuta. ISBN 978-80-254-4995-0.

¹⁶⁴ TESAŘ, Antonín. *Gymnázium příšer*. Ilustroval Jiří TESAŘ. Praha: Kobuta, 2010. ISBN 978-80-904684-2-9.

¹⁶⁵ SÝKOROVÁ, Veronika, Veronika MAŠKOVÁ. *Svět bez jména*. Praha: Kobuta, 2009. ISBN 978-80-254-4996-7.

¹⁶⁶ TESAŘ, Antonín. *Versus*. Ilustroval Jiří TESAŘ. Praha: Kobuta, 2012. ISBN 978-80-904985-2-5.

¹⁶⁷ TESAŘ, Antonín. *Tisíc masek*. Ilustroval Jiří TESAŘ. Praha: Kobuta, 2016. ISBN 978-80-904985-7-0.

¹⁶⁸ TANAKA, Masaši. *Gon*. Praha: Calibre Publishing, 2000. ISBN 80-86482-03-0.

s vidinou budoucí samostatné spolupráce na dalších komiksech po nabrání zkušeností. Takto vzniká série *Jednou rozkvetu i já*¹⁶⁹ a *Ach, vy dívky mládím zmítané*¹⁷⁰.

Čeští čtenáři podle dotazníku však nemají češtinu jako nejpreferovanější jazyk četby mangy. Vede angličtina, v níž nečte jen 11 % dotázaných, v češtině nečte jen 30,8 %. 18,5 % je schopno číst mangu v japonštině a 15,8 % v ještě jiném jazyce. Data jsou však pravděpodobně ovlivněna tím, že byli dotazováni účastníci festivalu, tedy čtenáři s fanouškovským vztahem k manze.

Autoři mangy, kteří jsou zároveň jak spisovatelé, tak ilustrátoři svého příběhu tvoří 61 % naší produkce. Od roku 2022 vyšlo více položek od téhož člověka u následujících autorů: Džundži Itó (*Kočičí deníky*¹⁷¹, *Tomie*¹⁷²), Gege Akutani (*Jujutsu Kaisen – Prokleté války*¹⁷³, *Jujutsu Kaisen – Prokleté války 0: Oslnivá temnota*¹⁷⁴), Nagabe (*Dívka ze země venku*¹⁷⁵, *Dívka ze země Venku: dear.*¹⁷⁶), Šigeru Mizuki (*Hitler*¹⁷⁷, *Kitaró*¹⁷⁸), Tacuki Fudžimoto (*Sbohem, Eri*¹⁷⁹, *Chainsaw Man*¹⁸⁰). U Akutaniho a Nagabeho jde o příběhy ze stejného světa, u ostatních výše zmíněných o na sobě zcela nezávislá díla. Itó je tvůrce hororů, kterému vyšly tři položky již před rokem 2022 (*Spirála*¹⁸¹¹⁸², *Ryby – Útok z hlubin*¹⁸³ a *Balónky oběšenců a další hororové příběhy*¹⁸⁴). Mizuki patří mezi klasiky mangy podobně jako Osamu Tezuka, obě jeho do češtiny přeložená díla vydalo Argo (*Kitaró*¹⁸⁵, *Hitler*¹⁸⁶). Fudžimoto se proslavil především svou sérií *Chainsaw Man*¹⁸⁷ mající rovněž anime adaptaci. *Sbohem, Eri*¹⁸⁸ je one-shot mnohem dramatictější a vážnější povahy.

¹⁶⁹ NAKATANI, Nio. *Jednou rozkvetu i já*. Praha: Crew, 2023–. ISBN 978-80-7679-337-8.

¹⁷⁰ OKADA, Mari. *Ach, vy dívky mládím zmítané*. Praha: Crew, 2023–. ISBN 978-80-7679-451-1.

¹⁷¹ ITÓ, Džundži. *Kočičí deníky*. Praha: Crew, 2023. ISBN 978-80-7679-415-3.

¹⁷² ITÓ, Džundži. *Tomie*. Praha: Crew, 2022. ISBN 978-80-7679-225-8.

¹⁷³ AKUTAMI, Gege. *Jujutsu kaisen – prokleté války*. Praha: Crew, 2022–. ISBN 978-80-7679-116-9.

¹⁷⁴ AKUTAMI, Gege. *Jujutsu kaisen: prokleté války: Metropolitní střední odborná škola zaklínačská v Tokiu*. Praha: Crew, 2022. ISBN 978-80-7679-218-0.

¹⁷⁵ NAGABE. *Dívka ze země Venku: Siúil, a Rún*. Praha: Gate, 2022–. ISBN 978-80-277-1144-4.

¹⁷⁶ NAGABE. *Dívka ze země Venku: Siúil, a Rún: dear.* Praha: Gate, 2024. ISBN 978-80-277-2356-0.

¹⁷⁷ MIZUKI, Šigeru. *Hitler*. Praha: Argo, 2023. ISBN 978-80-257-4133-7.

¹⁷⁸ MIZUKI, Šigeru. *Kitaró*. Praha: Argo, 2024. ISBN 978-80-257-4357-7.

¹⁷⁹ FUDŽIMOTO, Tacuki. *Sbohem, Eri*. Praha: Crew, 2024. ISBN 978-80-7679-382-8.

¹⁸⁰ FUDŽIMOTO, Tacuki. *Chainsaw man*. Praha: Crew, 2022. ISBN 978-80-7679-251-7.

¹⁸¹ ITÓ, Džundži. *Spirála*. Brno: Zoner Press, 2010–. ISBN 978-80-7413-098-4.

¹⁸² ITÓ, Džundži. *Spirála*. Praha: Crew., 2021. ISBN 978-80-7449-910-4.

¹⁸³ ITÓ, Džundži. *Ryby – Útok z hlubin*. Praha: Crew, 2017. ISBN 978-80-7449-438-3.

¹⁸⁴ ITÓ, Džundži. *Balónky oběšenců a další hororové příběhy*. [Praha]: Crew, 2019. ISBN 978-80-7449-735-3.

¹⁸⁵ MIZUKI, Šigeru. *Kitaró*. Praha: Argo, 2024. ISBN 978-80-257-4357-7.

¹⁸⁶ MIZUKI, Šigeru. *Hitler*. Praha: Argo, 2023. ISBN 978-80-257-4133-7.

¹⁸⁷ FUDŽIMOTO, Tacuki. *Chainsaw man*. Praha: Crew, 2022. ISBN 978-80-7679-251-7.

¹⁸⁸ FUDŽIMOTO, Tacuki. *Sbohem, Eri*. Praha: Crew, 2024. ISBN 978-80-7679-382-8.

Kromě autorů a ilustrátorů je rovněž na některých obálkách uvedena osoba mající na starosti design postav, konkrétně u *Holmese z Kjóta*¹⁸⁹ (Šizu Jamauchi), *Jak jsem se reinkaroval coby sliz*¹⁹⁰ (Mitz Vah) nebo *Magie Svaté je všemocná*¹⁹¹ (Jasujuki Šuri).

3.4 Roky vydání, počty svazků, počty stran

Průměrná doba mezi začátkem vydávání mangy v originále a v češtině je 8,7 let (medián je 5 let). Tuto hodnotu zvyšují knihy původně vydané ještě před 90. lety 20. století (jako jsou *Kitaró*¹⁹² vycházející od roku 1965, *Hitler*¹⁹³ od 1971, *Black Jack*¹⁹⁴ od 1973, *Zpráva pro Adolfa*¹⁹⁵ a *Akira*¹⁹⁶ od 1982, *Crying Freeman*¹⁹⁷ od 1986, *Tomie*¹⁹⁸ 1987, *Putování s dinosaury*¹⁹⁹ 1988 a oba tituly *Ghost in the shell*²⁰⁰ a *Berserk*²⁰¹ od 1989). V 90. letech začaly vycházet *Bojový anděl Alita*²⁰² a *Gunsmith cats*²⁰³ (oba tituly od 1990), *Gon*²⁰⁴ (1991), *Kniha větru*²⁰⁵ (1992), *Myšlenky smyšlenky*²⁰⁶ (1993), *Elegie pro ovečku*²⁰⁷ (1995), *Gravitation*²⁰⁸ (1996), *Královnin rytíř*²⁰⁹, *Pokémon*²¹⁰ a *One Piece*²¹¹ (všechny 1997), *Spirála*^{212,213}, *Kannonina ruka*²¹⁴ a *Přiznání*²¹⁵ (všechny 1998) a *Deník pána démonů*²¹⁶ společně s *Narutem*²¹⁷ (oba 1999).

¹⁸⁹ MOČIZUKI, Mai. *Holmes z Kjóta*. Praha: Gate, 2023–. ISBN 978-80-277-2193-1.

¹⁹⁰ FUSE. *Jak jsem se reinkaroval coby sliz*. Praha: Crew, 2022–. ISBN 978-80-7679-178-7.

¹⁹¹ TAČIBANA, Juka. *Magie Svaté je všemocná*. Praha: Gate, 2023–. ISBN 978-80-277-2320-1.

¹⁹² MIZUKI, Šigeru. *Kitaró*. Praha: Argo, 2024. ISBN 978-80-257-4357-7.

¹⁹³ MIZUKI, Šigeru. *Hitler*. Praha: Argo, 2023. ISBN 978-80-257-4133-7.

¹⁹⁴ TEZUKA, Osamu. *Black Jack: Chlapec, který zemřel dvakrát a další příběhy*. Praha: Crew, 2022. ISBN 978-80-7679-276-0.

¹⁹⁵ TEZUKA, Osamu. *Zpráva pro Adolfa*. [Praha]: Crew, 2019. ISBN 978-80-7449-760-5.

¹⁹⁶ ÓTOMO, Kacuhiko. *Akira*. Praha: Crew, 2021–. ISBN 978-80-7449-907-4.

¹⁹⁷ KOIKE, Kazuo. *Crying Freeman – Plačící drak*. Praha: Crew, 2011–. ISBN 978-80-7449-044-6.

¹⁹⁸ ITÓ, Džundži. *Tomie*. Praha: Crew, 2022. ISBN 978-80-7679-225-8.

¹⁹⁹ SALVIA, Mathieu. *Strašáci*. Ilustroval DJET. Velké Popovice: Zanir, 2020. ISBN 978-80-907919-1-6.

²⁰⁰ SHIROW, Masamune. *The ghost in the shell*. Praha: Crew, 2017–. ISBN 978-80-7449-490-1.

²⁰¹ MIURA, Kentaró. *Berserk*. Praha: Crew, 2020–. ISBN 978-80-7449-874-9.

²⁰² KIŠIRO, Jukito. *Bojový anděl Alita*. Praha: Crew, 2017. ISBN 978-80-7449-495-6.

²⁰³ SONODA, Ken'iči. *Gunsmith cats*. Praha: Crew, 2015–. ISBN 978-80-7449-302-7.

²⁰⁴ TANAKA, Masaši. *Gon*. Praha: Calibre Publishing, 2000. ISBN 80-86482-03-0.

²⁰⁵ FURUJAMA, Kan. Ilustroval Džiró TANIGUČI. *Kniha větru*. Varšava: Hanami, 2010. ISBN 978-83-60740-42-2.

²⁰⁶ IGARAŠI, Daisuke. *Myšlenky smyšlenky*. Varšava: Hanami, 2010. ISBN 978-83-60740-55-2.

²⁰⁷ TÓME, Kei. *Elegie pro ovečku*. Praha: Talpress, 2009–. ISBN 978-80-7197-383-6.

²⁰⁸ MURAKAMI, Maki. *Gravitation – Přitažlivost*. Brno: Zoner Press, 2009–. ISBN 978-80-7413-029-8.

²⁰⁹ KIM, Kang-Won. *Královnin rytíř*. Praha: Talpress, 2007–. ISBN 978-80-7197-303-4.

²¹⁰ KUSAKA, Hidenori. *Pokémon*. Ilustroval MATO. Praha: Crew, 2020–. ISBN 978-80-7449-948-7.

²¹¹ ODA, Eiichiró. *One Piece*. Praha: Crew, 2024–. ISBN 978-80-767-9564-8.

²¹² ITÓ, Džundži. *Spirála*. Brno: Zoner Press, 2010–. ISBN 978-80-7413-098-4.

²¹³ ITÓ, Džundži. *Spirála*. Praha: Crew., 2021. ISBN 978-80-7449-910-4.

²¹⁴ JAMAGUČI, Masakazu. *Kannonina ruka*. Praha: Talpress, 2015–. ISBN 978-80-7197-385-0.

²¹⁵ FUKUMOTO, Nobujuki. *Přiznání*. Praha: Crew, 2024. ISBN 978-80-7679-450-4.

²¹⁶ KARA a YI, Chi-hyong. *Deník pána démonů*. Praha: Talpress, 2008–. ISBN 978-80-7197-300-3.

²¹⁷ KIŠIMOTO, Masaši. *Naruto*. Praha: Crew, 2011–. ISBN 978-80-7449-047-7.

Průměrný počet stran 1 svazku mangy vydaného v ČR je 225,8 (medián 196), oproti minulému výzkumu se tedy nepatrně snížil (v průměru o 4,2 a v mediánu o 2 stránky). Nejkratší svazek má stále 68 stran (*Diplomovaní hrdinové*²¹⁸) a nejdelší nově 748 (*Tomie*²¹⁹). Pokud bychom veškeré položky oficiálně česky publikovaných mang přepočítali na svazky, dostali bychom se k neuvěřitelnému číslu 856 knih. Je to méně, než kolik mají série v originále, nejen kvůli zpoždění nebo přerušení vydávání některých sérií, ale také trendu souborných vydání, který můžeme pozorovat například u *Spirály*²²⁰ od Crwe (jako jedinou mangu na našem trhu ji vydali dva vydavatelé, poprvé Zoner Press²²¹ v podobě rozdělených 3 svazků o deset let dříve), *Mňau!*²²² a *Strašáci*²²³ od Zaniru, od Crwe pak znova u *Zvrácené*²²⁴ a *Chci sníst tvoji slinivku*²²⁵ (v češtině vyšla také stejnojmenná románová předloha²²⁶), Argo pro *Kitaróa*²²⁷ zvolilo výběr kapitol napříč původními 17 díly, 2 svazky do jednoho spojil také Zoner Press v *Manga příbězích bratří Grimmů*²²⁸ a jako nejnovější původně třídílný komiks *Tomie*²²⁹ je česky od Crwe jako jedna kniha.

Strategie souborného vydávání v jediné knize odpovídá trendu vydávání samostatných, tak zvaných one-shot mang. Ze 168 u nás vydaných položek je 63 jednosvazkových. Podrobněji jsou počty vydaných dílů náležících pod jednu položku znázorněny v následujícím grafu.

²¹⁸ HSU, Ben. *Diplomovaní hrdinové*. Ilustrovala Elaine TIPPING. Brtnice: Zanir, 2015–. ISBN 978-80-905839-2-4.

²¹⁹ ITÓ, Džundži. *Tomie*. Praha: Crew, 2022. ISBN 978-80-7679-225-8.

²²⁰ ITÓ, Džundži. *Spirála*. Praha: Crew., 2021. ISBN 978-80-7449-910-4.

²²¹ ITÓ, Džundži. *Spirála*. Brno: Zoner Press, 2010–. ISBN 978-80-7413-098-4.

²²² BATISTA, Natalia. *Mňau!*. Velké Popovice: Zanir, 2019. ISBN 978-80-907476-3-0.

²²³ SALVIA, Mathieu. *Strašáci*. Velké Popovice: Zanir, 2020. ISBN 978-80-907919-1-6.

²²⁴ RJÓ, Haruto. *Zvrácená*. Praha: Crew, 2021. ISBN 978-80-7449-959-3.

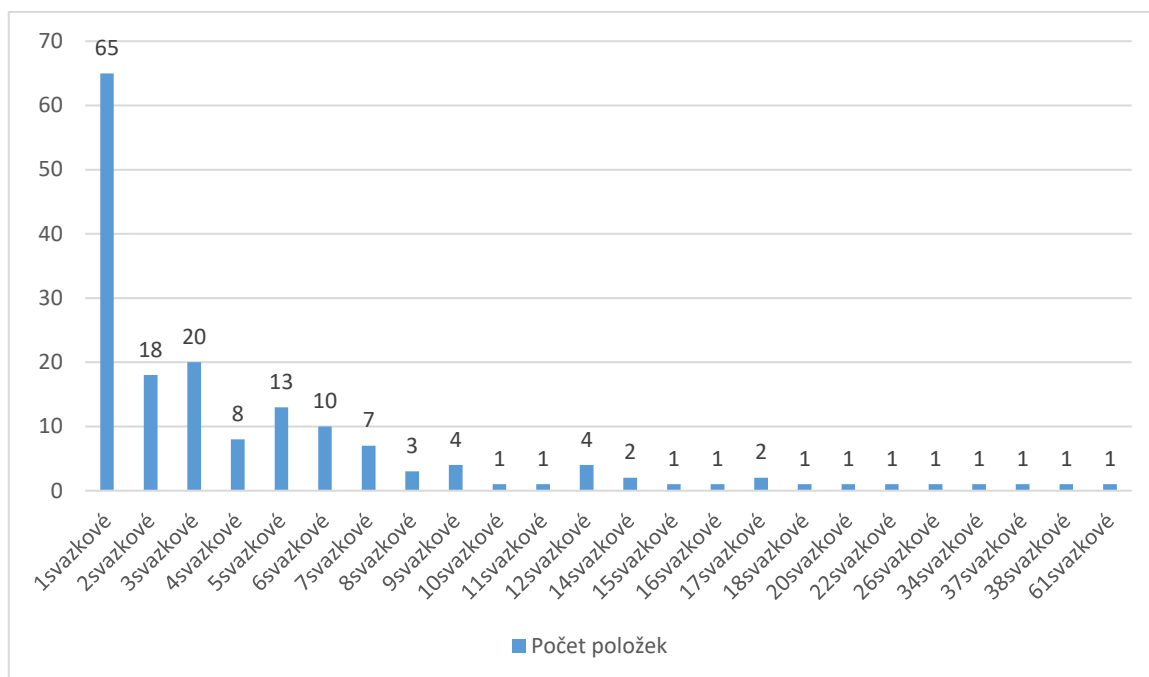
²²⁵ SUMINO, Joru. *Chci sníst tvoji slinivku*. Praha: Crew, 2022. ISBN 978-80-7679-152-7.

²²⁶ SUMINO, Joru. *Chci sníst tvoji slinivku*. Praha: Euromedia Group, 2023. ISBN 978-80-242-9290-8.

²²⁷ MIZUKI, Šigeru. *Kitaró*. Praha: Argo, 2024. ISBN 978-80-257-4357-7.

²²⁸ ISHIYAMA, Kei. *Manga příběhy bratří Grimmů*. Brno: Zoner Press, 2023. ISBN 978-80-7413-574-3.

²²⁹ ITÓ, Džundži. *Tomie*. Praha: Crew, 2022. ISBN 978-80-7679-225-8.

Graf 6 Kolikatisvazkové jsou položky u nás

Fanoušci se na otázku, jestli je dlouhé série odrazují od čtení, přitom vyjadřují převážně záporně: 2,7 % zvolilo odpověď Ano, čtu spíše one-shoty; 12,3 % Ano, čtu spíše kratší série, 52,7 % Ne, ale jenom za předpokladu, že mě série opravdu zaujme a 32,2 % Ne. Z předchozích rozhovorů však vyplývá, že důvodem popularity one-shotů a krátkých sérií mezi nakladateli je pravděpodobně snížení finančního rizika v případě neúspěchu série. Crew se otevřeně přiznává, že jejich propadákem je *Gantz*²³⁰, i přesto vydali až do konce všech 37 dílů.²³¹ Zatím od žádné série v průběhu jejího vydávání neodstoupili. Tento případ však nastal už u úplně první v Česku vydané položky – příběh o dinosaurech *Gon*²³² má v originále 7 dílů, v češtině jen jeden. Tento scénář se opakuje u nejstarších sérií na našem území častěji, dále u *Legendy*²³³, *Balzamovače*²³⁴, *Rappy*²³⁵, *Hetalie*²³⁶, Případů *Kjóko Karasumy*²³⁷, *Myšlenek smyšlenek*²³⁸ (kdy Hanami tvrdí, že mají sérii kompletní, přitom

²³⁰ OKU, Hiroja. *Gantz*. Praha: Crew, 2013–. ISBN 978-80-7449-198-6.

²³¹ PAVLOVSKÝ, Jiří a Petr LITOŠ. *Posezení s Nakladatelstvím CREW* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.

²³² TANAKA, Masaši. *Gon*. Praha: Calibre Publishing, 2000. ISBN 80-86482-03-0.

²³³ KARA a WOO, SooJung. *Legenda*. Praha: Talpress, 2009–. ISBN 978-80-7197-359-1.

²³⁴ MICUKAZU, Mihara. *Balzamovač*. Varšava: Hanami, 2010–. ISBN 978-83-607-4041-5.

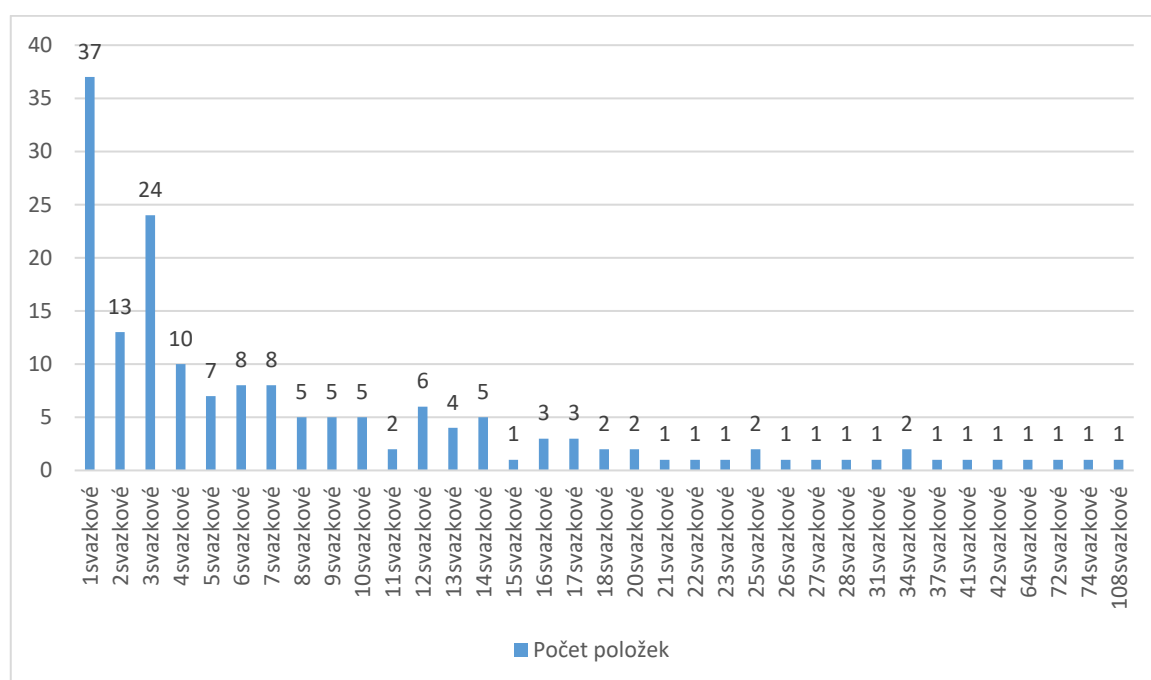
²³⁵ KIKUČI, Hidejuki a SASAKURA, Kó. *Rappa 1*. [Praha]: Mensa ČR, 2010–. Kobuta. ISBN 978-80-904666-0-9.

²³⁶ HIMARUJA, Hidekazu. *Hetalie – mocnosti Osy*. Brno: Zoner Press, 2010–. ISBN 978-80-7413-080-9.

²³⁷ HIROI, Ódži. *Případy Kjóko Karasumy: Karasuma Kyōko no jikenbo*. Ilustroval Júsuke KOZAKI. Brno: Zoner Press, 2010–. ISBN 978-80-7413-064-9.

²³⁸ IGARAŠI, Daisuke. *Myšlenky smyšlenky*. Varšava: Hanami, 2010. ISBN 978-83-60740-55-2.

v japonštině jsou knihy 3 a ne 2), *Noční školy*²³⁹, *Maximum ride*²⁴⁰, *Gossip girl*²⁴¹. Ze současných se do této skupiny řadí *Sběratel hvězd*²⁴², kterého Zoner Press prohlašuje za dvoudílnou japonskou mangu, přitom ve skutečnosti jde o desetidílnou mangu německé autorky. Níže je pro porovnání graf s tím kolik dílů mají u nás vydávané mangy v originále. Průměrně je u nás vydávaná série v originále dlouhá 9,5 svazků. Toto číslo velmi zkresluje dlouhé série jako *One Piece*²⁴³ (108 svazků), *Naruto*²⁴⁴ (72 svazků), *Bleach*²⁴⁵ (74 svazků) a *Pokémon*²⁴⁶ (64 svazků). Medián je 4,5 svazku. Celkem bylo v originále vydáno 1589 svazků mang v sériích, které jsou překládány do češtiny, tedy stále chybí dovýdat 733 dílů, aby byly kompletní.

Graf 7 Kolikatisvazkové jsou položky v originále

V dotazníku čtenáři uváděli také, jak často mangu čtou a kolik svazků přečtou za rok. Nejvíce respondentů odpovědělo jednou týdně (32,2 %), následně 25,3 % jednou měsíčně a 23,3 % každý nebo téměř každý den, zbytek méně často (jednou za čtvrt roku 8,2 %, jednou

²³⁹ CHMAKOVA, Svetlana. *Noční škola: knihy čaromějek*. Brno: Zoner Press, 2011. ISBN 978-80-7413-160-8.

²⁴⁰ PATTERSON, James. *Maximum Ride*. Ilustrace NaRae LEE. Praha: BB art, 2011–. ISBN 978-80-7381-901-9.

²⁴¹ BAEK, Hyekyung. *Jen pro tvé oči. Gossip girl*. Praha: BB/art, 2011. ISBN 978-80-7381-909-5.

²⁴² BACKHAUSEN, Anna a SCHÖNHAMMER, Sophie. *Sběratel hvězd*. Brno: Zoner Press, 2022. ISBN 978-80-7413-513-2.

²⁴³ ODA, Eiichirō. *One Piece*. Praha: Crew, 2024–. ISBN 978-80-767-9564-8.

²⁴⁴ KIŠIMOTO, Masaši. *Naruto*. Praha: Crew, 2011–. ISBN 978-80-7449-047-7.

²⁴⁵ KUBO, Tite. *Bleach*. Praha: Crew, 2012–. ISBN 978-80-7449-124-5.

²⁴⁶ KUSAKA, Hidenori. *Pokémon*. Ilustroval MATO. Praha: Crew, 2020–. ISBN 978-80-7449-948-7

za rok 4,8 %, jednou za půl roku 3,4 % a méně často než jednou za rok 2,7 %). Co se týče počtu dílů za rok, největší část vybrala 40 a více (24,7 %), stejné množství (17,1 %) potom jak 0–5, tak 6–10, po 11 % oboje 11–15 a 16–20, 8,9 % 26–30, po 4,8 % 21–25 i 36–40 a pouze 0,7 % zmiňuje 31–35. Nejvíce je tedy příležitostných čtenářů, kteří mangu nečtou skoro vůbec, a pak opačného extrému, lidí čtoucích více než 40 svazků ročně. Je ovšem nutné reflektovat, že 30,8 % respondentů nečte mangu vůbec v češtině, méně často než jednou za rok 14,4 %, aspoň jednou ročně 6,2 %, jednou za půl roku 2,7 %, za čtvrt roku 12,3 %, měsíčně 14,4 %, týdně 10,3 % a denně nebo téměř denně 8,9 %. Největší konkurent je angličtina. Mangu v japonštině vůbec nečte 81,5 % a 15,9 % čte mangu i v nějakém jiném jazyce. 88 % čte alespoň někdy mangu na internetu, ale jen 34,2 % si mangu půjčuje, 15,1 % nečte vůbec tištěnou mangu. Nejčastějším místem prodeje tištěné mangy jsou e-shopy knihkupectví (36,3 %), kamenné prodejny (24 %), festivaly a cony 11 % (con je zkratka anglického convention, doslova sjezd nebo setkání) a jen 8,2 % na webech nakladatelství. Zbytek buď preferuje jinou formu než kupování tištěných mang, nebo volil vlastní odpověď – např. japonský Amazon.

Když se dostaneme přímo k tištěné manze v češtině, tu aspoň někdy kupuje 67,8 % jejích čtenářů, nejčastěji alespoň 1× za čtvrt roku (17,1 %), 1× za rok (15,1 %) a 1× za měsíc (14,4 %). Nejvíce si ji dotazovaní kupují v kamenných prodejnách (33,6 %), e-shopech knihkupectví (17,8 %), na festivalech a conech (9,6 %) a pak až na webu nakladatelství (8,2 %). Českou mangu si zákazníci raději kupují v kamenných prodejnách, kdežto mangu obecně v e-shopech na internetu, kde jsou cizojazyčné tituly dostupnější. Lze to pozorovat i přímo v prodejnách, kdy se do češtiny přeložené mangy častěji dostávají do výloh a mají čím dál větší samostatné regály.²⁴⁷

Čtenáři mangy se k tomuto žánru dostali většinou díky oblibě anime (67,1 %). 13 % bylo ovlivněno kamarádem nebo známým, 8,9 % láskou k Japonsku obecně. Jen 6,2 % přivedlo ke čtení pouhé zahlédnutí v knihkupectví. Zde je potenciál více zapůsobit na získání nových zákazníků přímo v místě prodeje. Otázka měla možnost přidat vlastní odpověď. Dva účastníci šetření zmiňují, že pro ně klíčovou roli sehrála série *Berserk*²⁴⁸, jeden *Gravitation*²⁴⁹ v místní knihovně. Zajímavý poznatek je také láska k příběhům obecně, nebo fakt, že některá anime mají pokračování pouze v manze, takže pokud fanoušci chtějí znát

²⁴⁷ Pozorováno v knihkupectvích v Olomouci, Zlíně, Ostravě a Praze od začátku roku 2024.

²⁴⁸ MIURA, Kentaró. *Berserk*. Praha: Crew, 2020–. ISBN 978-80-7449-874-9

²⁴⁹ MURAKAMI, Maki. *Gravitation – Přitažlivost*. Brno: Zoner Press, 2009–. ISBN 978-80-7413-029-8.

pokračování svého oblíbeného příběhu (nebo nechtějí čekat na další sérii anime), musí si mangu přečíst.

Nutno poznamenat, že v České republice se v televizi vysílala následující anime: Na stanici Fox Kids (2000²⁵⁰–2005²⁵¹) následně přejmenované na Jetix (2005–2009²⁵²) Král šamanů, Pokémon, Naruto a OBAN – nebeské lodě²⁵³. Na Animaxu, stanici zaměřené přímo na anime (2007²⁵⁴–2014²⁵⁵) se vysílalo více než 80 sérií, z těch majících dnes mangu v češtině opět *Naruto*²⁵⁶ (s dabingem jiným než na Jetixu, neupravovaným tolik pro dětské diváky²⁵⁷) a *Pokémon*²⁵⁸, dále *Bleach*²⁵⁹, *Death note*²⁶⁰, *Fullmetal alchemist*²⁶¹, *Ghost in the shell*²⁶² a *Gravitation*²⁶³.²⁶⁴ Pro generaci vyrůstající v daných letech to mohl být první kontakt s japonskou animovanou produkcí, jenž možná formoval jejich zájmy i do pozdějšího věku. Dodnes se anime ojediněle objevuje i na stanicích společnosti NOVA, PRIMA, ČT, JOJ nebo Barrandov, z mezinárodních na české verzi AXN, HBO nebo Cinemax, na rozdíl od Animaxu jde však převážně o pohádkové příběhy určené dětem²⁶⁵.

²⁵⁰ Fox Kids slaví 3. výročí vysílání v Českém jazyce. *Hospodářské noviny* [online]. 2003 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z: <https://hn.cz/c1-21575915-fox-kids-slavi-3-vyroci-vysilani-v-ceskem-jazyce>

²⁵¹ V sobotu se z Fox Kids stane Jetix. *Parabola.cz* [online]. 2004 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z: <https://www.parabola.cz/clanky/1329/v-sobotu-se-z-fox-kids-stane-jetix/>

²⁵² Dětský program Jetix se od 19. září přejmenuje na Disney Channel. *lupa.cz* [online]. 2009 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/clanky/jetix-se-od-19-zari-prejmenuje-na-disney-channel/>

²⁵³ Jetix. *Jetix Wiki* [online]. 2024 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z: <https://jetix.fandom.com/wiki/Jetix>

²⁵⁴ V České republice se objeví první „manga“ televize A+. *MAM – Marketing & Media* [online]. 2005 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z: <https://mam.cz/novinky/2005-05/v-ceske-republice-se-objevi-prvni-manga-televize-a/>

²⁵⁵ Animax skončil. *postavy.cz* [online]. 2021 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z: <https://www.postavy.cz/novinky/animax-skoncil/>

²⁵⁶ KIŠIMOTO, Masaši. *Naruto*. [Praha]: Crew, 2011–. ISBN 978-80-7449-047-7.

²⁵⁷ O cenzuře na Jetixu v seriálu Naruto podrobněji zde: NARUTO NA JETIX BYĽO DZIWNÉ.... In: *Youtube* [online]. 4. února 2021 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=qW10i2URukg&ab_channel=verffy. Kanál uživatele verffy.

²⁵⁸ KUSAKA, Hidenori. *Pokémon*. Ilustroval MATO. Praha: Crew, 2020–. ISBN 978-80-7449-948-7.

²⁵⁹ KUBO, Tite. *Bleach*. Praha: Crew, 2012–. ISBN 978-80-7449-124-5.

²⁶⁰ ÓBA, Cugumi. *Death note – Zápisník smrti*. Ilustroval Takeši OBATA. Praha: Crew, 2011–. ISBN 978-80-7449-048-4

²⁶¹ ARAKAWA, Hiromu. *Fullmetal alchemist – Ocelový alchymista*. Praha: Crew, 2017–. ISBN 978-80-7449-504-5.

²⁶² SHIROW, Masamune. *The ghost in the shell*. Praha: Crew, 2017–. ISBN 978-80-7449-490-1.

²⁶³ MURAKAMI, Maki. *Gravitation – Přitažlivost*. Brno: Zoner Press, 2009–. ISBN 978-80-7413-029-8.

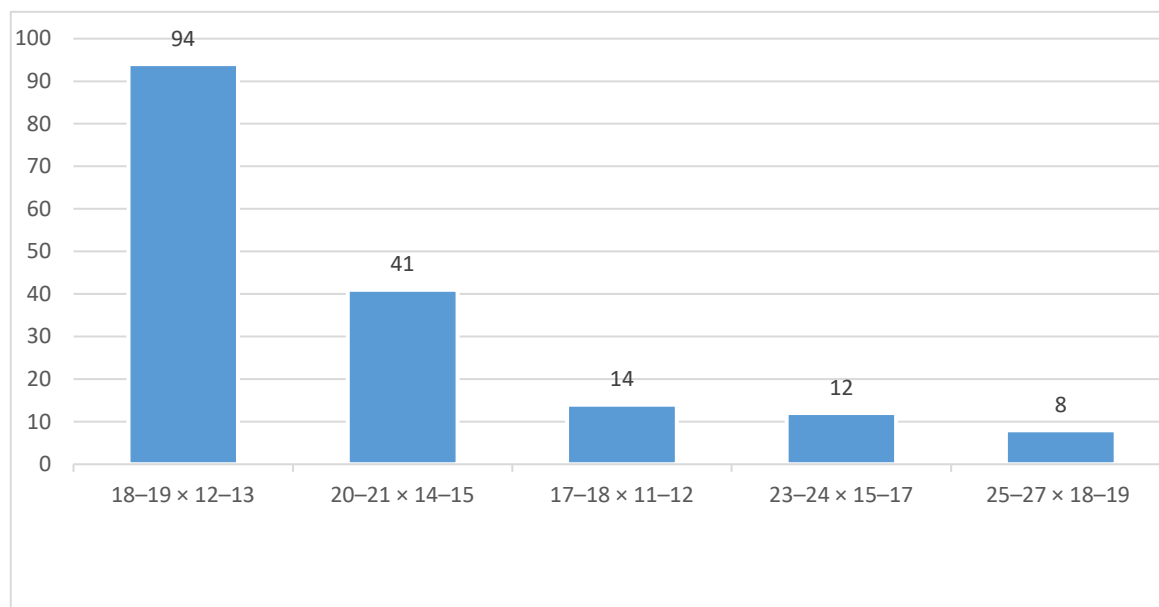
²⁶⁴ Program. *Animax* [online]. 2009 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z:

<https://web.archive.org/web/20090426024336/http://www.animaxtv.cz/shows/schedule>

²⁶⁵ Anime v TV. *AniManGa Česky* [online]. 2024 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z: <https://anicesky.4fan.cz/category/novinky/anime-v-tv/>

3.5 Formát, směr čtení, barevnost a další prvky grafiky

Formáty byly sdruženy do skupin blízkých hodnot stejně jako v bakalářské práci²⁶⁶, některé rozměry z původního výzkumu byly po revizi údajů opraveny.

Graf 8 Počet položek v daném formátu (V × Š, cm)

Jedná se opět převážně o formáty odvozené z A5, ať už základní, zmenšené, zúžené a podobně. Jen 12 položek se blíží formátu B5 a 8 ořezané A4. Tendenci vydávat mangy většinou přibližně ve stejném velkém formátu můžeme přisoudit sběratelskému efektu – stejně velké knihy se lépe vejdou do knihoven čtenářů.

Již v předchozím výzkumu bylo pozorováno, že formát originálu je ne vždy dodržován. Zástupci vydavatelství Crew přiznávají, že často mangy dělají širší, aby bubliny nebo části kreseb nezasahovaly do ořízky. Mají svůj repertoár formátů a z něj vybírají nejvhodnější, aby se zachoval původní poměr stran kreseb.²⁶⁷

Jednoznačně převažuje směr čtení zprava (124 položek). Zleva se čtou jen nejaponské mangy: 22 anglických, 9 korejských, 5 českých, 2 francouzské, 2 italské, 2 švédské, 1 norská a 1 španělská. Čínské mangy se čtou zprava. Z japonštiny přeložené mangy jsou rovněž

²⁶⁶ LINHARTOVÁ, Veronika. *Manga jako typ komiksu a její vydávání v České republice na počátku 21. století*. Olomouc, 2022. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra bohemistiky. Vedoucí práce Mgr. Lenka Pořízková, Ph.D.

²⁶⁷ PAVLOVSKÝ, Jiří a kol. Crew. *Křest kultovní manga série One Piece* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.

převážně černobílé (jen 7 ze 111 obsahuje několik barevných stránek a 1 je celá barevná). Celkově je celobarevných pouze 7 položek, několik barevných stránek má 17 položek (zde oproti minulému výzkumu 3 přibyly).

Sazba mangy je specifická tím, že překladová vydání neobdrží spolu s licenci verzi bez textů v bublinách a na pozadí. Je potřeba původní umazat a pak případně dokreslovat obrázky, do kterých texty zasahovaly. Výjimka nastala u *Akiry*²⁶⁸ – autor si nepřeje, aby se do jeho kreseb jakkoliv zasahovalo, tam byly původní zvukové efekty ponechány.²⁶⁹

U mang vydaných od roku 2022 z grafických zvláštností stojí za zmínku *Kočičí deníky*²⁷⁰, ve kterých známý autor hororů využívá svůj typický děsivý styl kresby pro humorný příběh o svých kočkách. Naopak hororová *Učebna pomsty*²⁷¹ je kreslená poměrně roztomile. *Tvá dubnová lež*²⁷² odehrávající se v prostředí mladých hudebních virtuózů obsahuje QR kódy s odkazy na poslech zmiňovaných skladeb vážné hudby. *Hitler*²⁷³ a *Kitaró*²⁷⁴ vyšly v klasické i speciální sběratelské edici s jinou obálkou. *Sbohem, Eri*²⁷⁵ vypráví příběh o natáčení filmu pomocí panelů, které jsou i několik stránek téměř neměnné a připomínají tak záběry kamery. Ukazuje se, že manga dokáže kreativně vizuálně pracovat s množstvím různých subžánrů a témat.

3.6 Subžánry, témata a motivy, adaptace

U každé položky byly zaznamenány subžánry, většinou šlo o více než jeden. Jejich kompletní rozložení od počátku vydávání mangy v ČR po současnost vypadá takto:

²⁶⁸ ÓTOMO, Kacuhiko. *Akira*. Praha: Crew, 2021–. ISBN 978-80-7449-907-4.

²⁶⁹ PAVLOVSKÝ, Jiří a kol. Crew. *Křest kultovní manga série One Piece* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.

²⁷⁰ ITÓ, Džundži. *Kočičí deníky*. Praha: Crew, 2023. ISBN 978-80-7679-415-3.

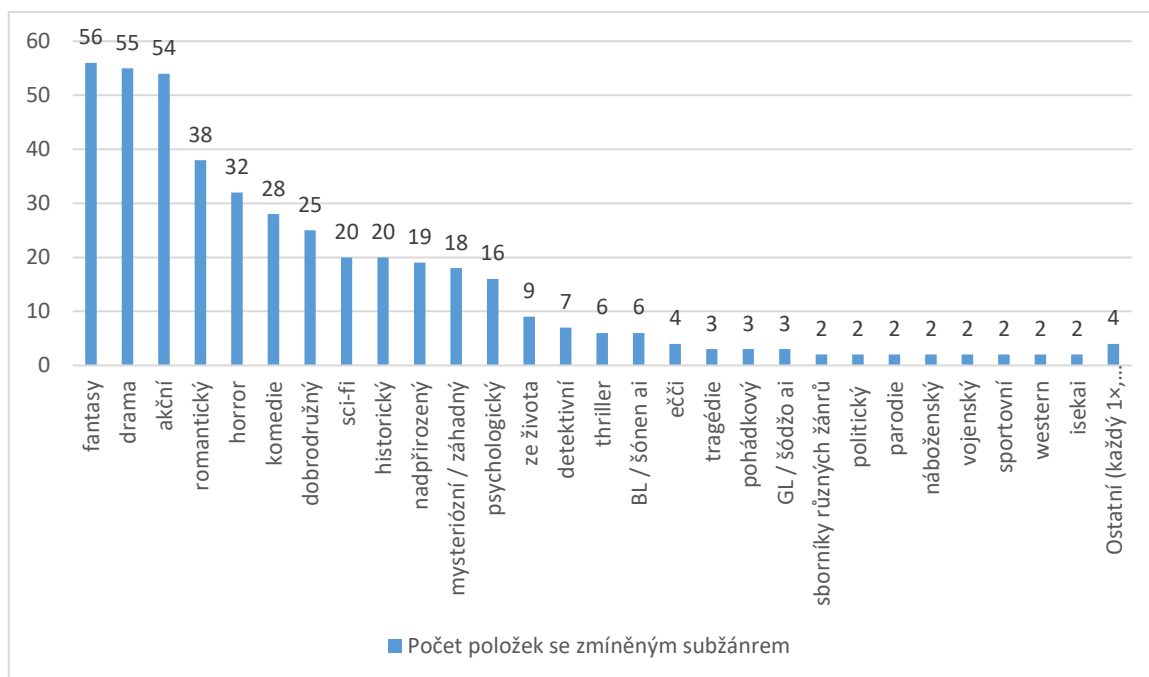
²⁷¹ JAMAZAKI, Karasu. *Učebna pomsty*. Velké Popovice: Zanir, 2024–. ISBN 978-80-88438-22-9.

²⁷² ARAKAWA, Naoši. *Tvá dubnová lež*. Praha: Crew, 2023–. ISBN 978-80-7679-333-0.

²⁷³ MIZUKI, Šigeru. *Hitler*. Praha: Argo, 2023. ISBN 978-80-257-4133-7.

²⁷⁴ MIZUKI, Šigeru. *Kitaró*. Praha: Argo, 2024. ISBN 978-80-257-4357-7.

²⁷⁵ FUDŽIMOTO, Tacuki. *Sbohem, Eri*. Praha: Crew, 2024. ISBN 978-80-7679-382-8.

Graf 9 Počet položek podle subžánrů

Oproti bakalářské práci se ze třetí na první příčku dostalo fantasy, drama zůstalo druhé a akční kleslo z první na třetí pozici, dobrodružný si vyměnil pozici s komedií. Největší pokles má subžánr nadpřirozený – z původní čtvrté na desátou pozici. Položek BL (boys' love), nebo také japonsky šónen ai, označující homoerotické příběhy mezi mužskými postavami, přibýlo o polovinu. Drobný nárůst o jednu položku lze pozorovat také u eči (heterosexuální erotické motivy), dvě položky přibýly v GL (girls' love) neboli šódžo ai (homoerotické příběhy mezi ženskými postavami). Nově se objevuje subžánr sportovní (*Blue Lock*²⁷⁶ o fotbalu a *Mládí na hřišti*²⁷⁷ o badmintonu a basketbalu) nebo v současné době velmi populární isekai (doslova znamenající jiný svět – protagonista je přemístěn do jiného světa, často fantastického, herního nebo do paralelního vesmíru – například *Jak jsem se reinkaroval coby sliz*²⁷⁸). Dále se po jednom vyskytuje absurdní, naučný a nově přibývá autobiografický (*Kočí deníky*²⁷⁹, ve kterých figuruje sám autor se svou manželkou a kočkami) a podle skutečného příběhu (*Tráva*²⁸⁰ – svědectví mladé dívky sexuálně zotročené během 2. světové války). Opět se ukazuje celá škála diametrálně odlišných typů

²⁷⁶ KANEŠIRO, Munejuki. Ilustrace Júsuke NOMURA. *Blue lock*. Praha: Crew, 2024–. ISBN 978-80-767-9510-5.

²⁷⁷ MIURA, Kódži. *Mládí na hřišti*. Praha: Crew, 2023–. ISBN 978-80-7679-464-1.

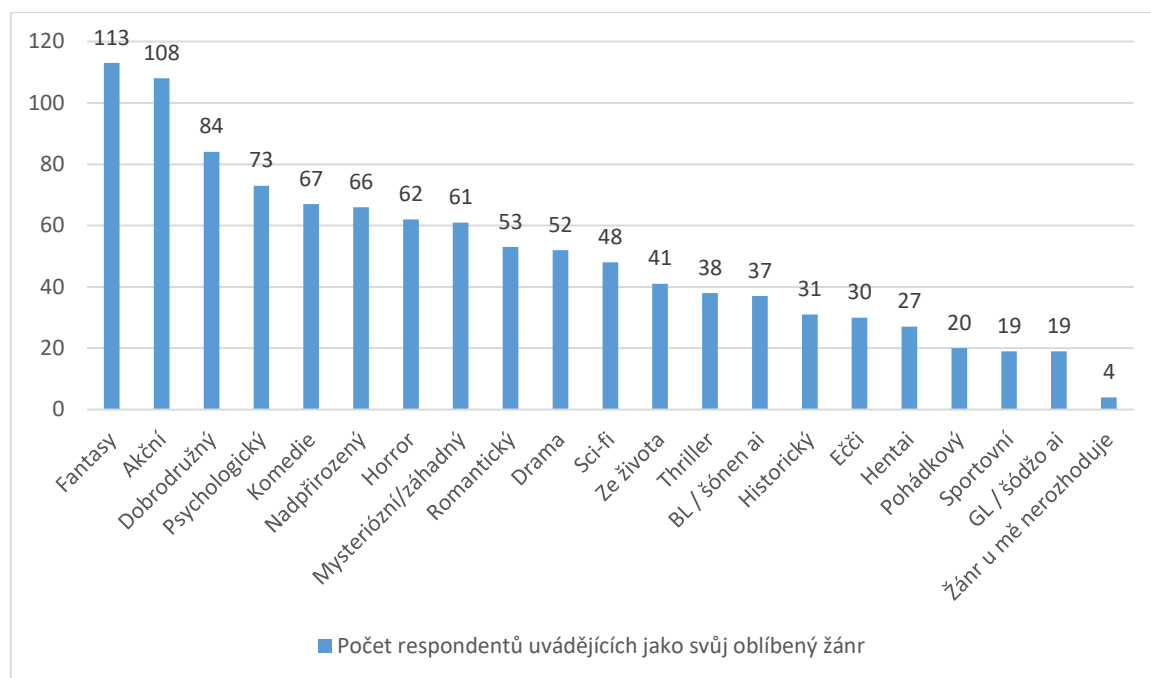
²⁷⁸ FUSE. *Jak jsem se reinkaroval coby sliz*. Praha: Crew, 2022–. ISBN 978-80-7679-178-7.

²⁷⁹ ITÓ, Džundži. *Kočí deníky*. Praha: Crew, 2023. ISBN 978-80-7679-415-3.

²⁸⁰ KUMSUK, Kim. *Tráva: živý odkaz minulosti, aneb, Zpověď bývalé sexuální otrokyně japonských vojáků*. Praha: Centrala, 2021. ISBN 978-83-6389-288-3

příběhů, které lze vyprávět pomocí média mangy. Opakující se témata jsou nadpřirozené bytosti nebo schopnosti (u 43 položek), školní prostředí (u 32 položek), boj proti zlu (u 25 položek), záchrana někoho nebo něčeho (u 9 položek). Témata byla k mangám doplněna na základě českých anotací.

V dotazníku měli respondenti zatrhnout libovolné množství svých oblíbených subžánrů. Seřazené od nejvyšší po nejnížší oblíbenost vypadaly takto:

Graf 10 Obliba žánrů mezi respondenty

Fantasy je zároveň nejoblíbenější mezi fanoušky i nejvydávanejší. Akční je jak v produkci, tak ve fanouškovské reflexi mezi prvními třemi místy. Drama není tolik oblíbené oproti tomu, kolik se ho vydalo, naopak psychologický se publikuje méně, než jaká je popularita mezi čtenáři. BL manga je populárnější než GL, to odpovídá také produkci u nás. Vydavatelství Crew se tomuto subžánru dlouho vyhýbalo i navzdory požadavkům čtenářů. Při představení svého nejnovějšího edičního plánu během Animefestu 2024 oznámili, že zkusí vydat jednu boys' love sérii a podle prodejů se rozhodnou, jestli se pustí i do další.²⁸¹

Nezpochybnitelným důvodem, proč začít určitou mangu vydávat v Česku, je existence úspěšné adaptace. Jen 34 % položek u nás vydané mangy vůbec žádnou adaptaci nemá nebo se ji nepodařilo dohledat. Nejčastěji jde o anime série nebo různé speciály a samostatné

²⁸¹ PAVLOVSKÝ, Jiří a Petr LITOŠ. *Posezení s Nakladatelstvím CREW* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.

animované filmy, hrané filmy a seriály, romány, nebo jsou mangy samy adaptací nějakého jiného díla. Z těch vydaných od roku 2022 jde o adaptace románů, například *V horách šílenství H. P. Lovecrafta*²⁸² a *Manga příběhy bratří Grimmů*²⁸³ nebo počítačové hry – *Assassin's Creed: Meč bojovnice Šao Jun*²⁸⁴. Vazba mezi knižním médiem a jinými médii je zde tedy velmi silná a utváří samotný charakter čtenářské komunity.

3.7 Dostupnost, cena, náklad

Dostupnost byla sledována v e-shopech a internetových antikvariátech. Z tohoto údaje se samozřejmě nedozvíme, jestli šlo o titul natolik úspěšný, nebo jen vydaný v malém nákladu a už rozebraný. Každopádně veškeré tituly vydané od roku 2022 dále jsou stále dostupné. Ze starších nově objevených položek je už spíše jen z druhé ruky dostupný *Kazatel*²⁸⁵, *Kočí z zlato*²⁸⁶, *Královnin rytíř*²⁸⁷, *NOW*²⁸⁸ a *Stmívání*²⁸⁹. *Ohnivý Inferno*²⁹⁰ a *Platina*²⁹¹ jsou již zcela nedostupné.

Cena byla zaznamenána v rozmezí od nejnižší po nejvyšší dohledanou. Průměrná cena položky vydané od roku 2022, pokud vycházíme z nejnižších cen, je 209 Kč. Hodnotu zkreslují dražší souborná vydání, medián je 175,5 Kč. Jsou zde samozřejmě započítány ceny prvních dílů sérií, na které se často vztahují různé startovací slevy. Při vycházení z nejvyšších hodnot je průměr 299 Kč a medián 249 Kč – to odpovídá běžné prodejní ceně jednoho svazku mangy v dnešní době. Pravděpodobně vlivem působení inflace jsou vypočítané hodnoty vyšší než v předchozím výzkumu. Sběratelství mangy může být poměrně finančně náročný koníček. Pořídit si celý *One Piece*²⁹² čítající v originálně momentálně 108 svazků vyjde při ceně 249 Kč za svazek na téměř 27 000 Kč. Přitom přečíst jeden svazek zabere jen okolo půl hodiny. Drahé je i skladování takto dlouhé série z pohledu nakladatele.

²⁸² TANABE, Go a LOVECRAFT, H. P. *V horách šílenství H.P. Lovecrafta*. Praha: Crew, 2023–. ISBN 978-80-7679-366-8.

²⁸³ ISHIYAMA, Kei. *Manga příběhy bratří Grimmů*. Brno: Zoner Press, 2023. ISBN 978-80-7413-574-3.

²⁸⁴ KURATA, Minoji. *Assassin's creed: meč bojovnice Šao Jun*. Praha: Slovart, 2024. ISBN 9788027609246.

²⁸⁵ HYUNG, Min-Woo. *Kazatel*. Praha: Comics centrum, 2003. ISBN 80-903213-6-4.

²⁸⁶ HADLEY, Amy Reeder. *Kočí z zlato*. Frýdek-Místek: Alpress, 2007. ISBN 978-80-7362-398-2.

²⁸⁷ KIM, Kang-Won. *Královnin rytíř*. Praha: Talpress, 2007–. ISBN 978-80-7197-303-4.

²⁸⁸ PARK, Sung-Woo. *Now*. Praha: Talpress, 2009–. ISBN 978-80-7197-365-2.

²⁸⁹ MEYER, Stephenie. *Stmívání: grafický román*. Ilustrace Young KIM. Praha: Egmont, 2012–. ISBN 978-80-252-1469-5.

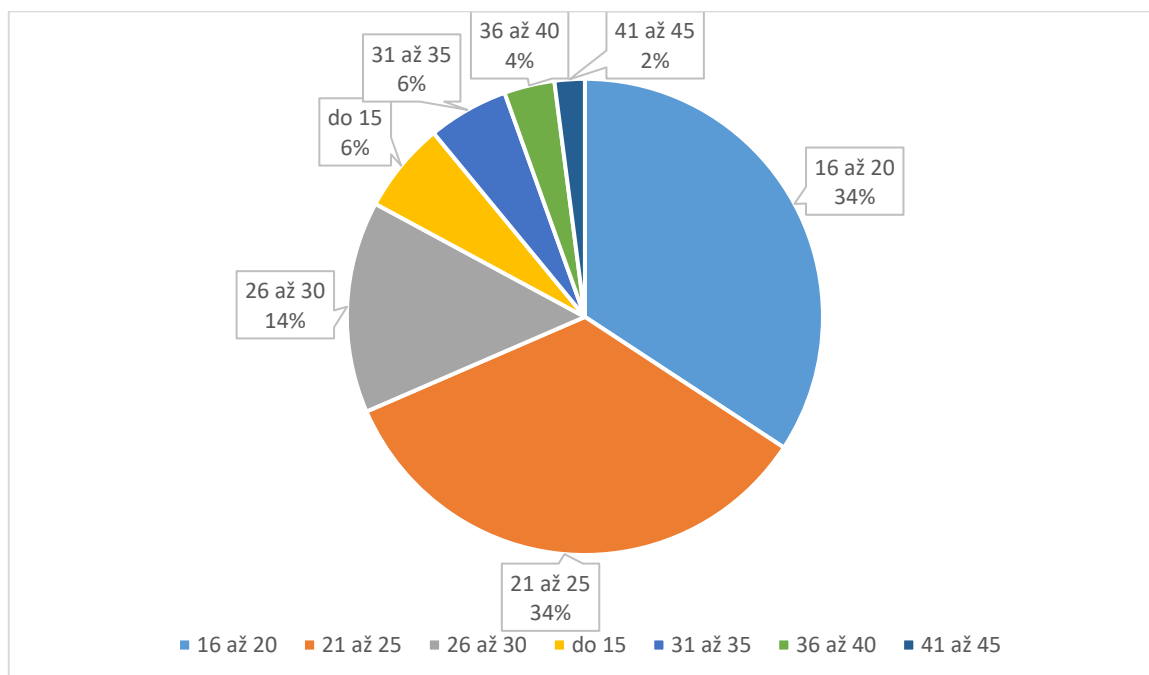
²⁹⁰ LIM, Dall-Yong. *Ohnivý Inferno*. Praha: Talpress, 2009–. ISBN 978-80-7197-346-1.

²⁹¹ KIM, Yeon Joo. *Platina*. Praha: Talpress, 2009–. ISBN 978-80-7197-358-4.

²⁹² ODA, Eiichirō. *One Piece*. Praha: Crew, 2024–. ISBN 978-80-767-9564-8.

Náklad se opět nepodařilo nikde na webu dohledat. Za to se na otázku ohledně něj podařilo získat odpověď od nakladatelství Crew. U série *Gantz*²⁹³, kterou sami označili za svůj největší propadák, uvedli 1000 kusů. Celkově se náklady pohybují až po vyšší tisíce, ale desetitisíců nedosahují. Kamenné prodejny údajně mangu na rozdíl od amerických a francouzských komiksů přijímají radši, u západních komiksů je mnohem větší konkurence.²⁹⁴

Na závěr výzkumné části uvádím demografické údaje o účastnících dotazníkového šetření, jejichž odpovědi provázely všechny podkapitoly. 52,1 % respondentů byli muži, 41,8 % ženy a zbytek jiné nebo nechtěli odpovědět. Věkové rozložení ve vzorku 146 lidí bylo následující:

Graf 11 Počet respondentů v daném rozmezí let

²⁹³ OKU, Hiroja. *Gantz*. Praha: Crew, 2013–. ISBN 978-80-7449-198-6.

²⁹⁴ PAVLOVSKÝ, Jiří a kol. Crew. *Křest kultovní manga série One Piece* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.

ZÁVĚR

Diplomová práce dále rozpracovala a aktualizovala výzkum z bakalářské práce²⁹⁵ týkající se vydávání mangy v České republice. Doplnila ho také o informace ze strany vydavatelů a recipientů mangy, které zasazuje pro lepší přehlednost přímo k příslušným tematickým celkům. V teoretické části využila jak nejnovější české publikace, tak zahraniční zdroje pro objasnění produkce mangy v Japonsku, jejího vnímání a rozšíření do světa. Vysvětlila tak stigma s tímto typem komiksu spojené a proces zbavování se negativních konotací. Ve zpovědích autorů vyobrazila kulturní specifika související s pracovním nasazením a vysokými očekáváními, jež hrají roli také ve vyjednávání o autorských právech se zahraničními subjekty. Zdůraznila vliv adaptace v podobě anime pro šíření do ostatních zemí s důrazem také na první anime dostupné u nás a první zmínky o manze v našem tisku z období komunismu.

Výzkum rozdělený na stejné podkapitoly jako ten provedený před dvěma lety sloužil k vyzdvihnutí rozdílů a trendů, které nastaly během tohoto krátkého, však na vydávání nových položek mangy velmi hojného období. Od roku 2022 vyšla téměř polovina počtu položek jako v období od roku 2000 do roku 2022. Vzniklo nové vydavatelství věnující se manze – Gate. Zoner Press se k vydávání mangy znova vrací po téměř deseti letech a několik titulů vydává také Argo. Počiny nových subjektů na trhu jsou spojeny s kontroverzemi ohledně kvality překladu a sazby či závadného obsahu děl, které byly rovněž popsány i s následnými reakcemi.

Pořadí četnosti určení pro dané cílové skupiny zůstává stejné, mírně narůstá šónen, který vyšel jako nejoblíbenější podle názoru fanoušků i prodeje v Japonsku. Nejproduktivnějším z hlediska počtu nových položek stále zůstává vydavatelství Crew, rovněž nejznámější mezi dotazovanými. Pouští se nově do obrovského projektu vydání více než stosvazkové mangy, který představuje závazek na více než 10 let. Naopak kdysi poměrně významný Talpress nebo Kobuta již nové položky nepublikují. Důvodem je pravděpodobně popsaná finanční a časová zátěž doprovázená složitostí komunikace s japonskou stranou ohledně získání licence. Ačkoliv po covidu následovalo zdražení tisku, nakladatelé hodnotí období pandemie kladně – jako příčinu obrovského rozmachu mangy v České republice.

²⁹⁵ LINHARTOVÁ, Veronika. *Manga jako typ komiksu a její vydávání v České republice na počátku 21. století*. Olomouc, 2022. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra bohemistiky. Vedoucí práce Mgr. Lenka Pořízková, Ph.D.

U názvů mang v češtině se někdy objevilo ponechávání anglických překladů samostatně, někdy doplněných o český ekvivalent za pomlčkou. Vyskytly se i japonské názvy – jak v anglickém, tak v českém přepisu. Nelze tedy vyčíst jednoznačné pravidlo, kterým se překladatelé řídí. Jeden případ se jak od anglického, tak originálního japonského názvu úplně odchýlil. Můžeme se tedy domnívat, že jde vždy o individuální řešení závislé na konkrétním případě. Bylo také rozebráno, jak problematické jsou některé anglické překlady, na kterých se podílí tak zvaný adaptátor (to může být zásadní informace pro čtenáře, kteří podle dotazníku ve většině případů čtou právě anglické překlady). Kromě svého redakčního procesu vydavatelství Crew také prozradilo, jakým způsobem získává a cvičí nové překladatele. Nejvýkonnější českou překladatelkou mangy podle počtu položek stále zůstává Anna Krivánková, nepřekládá však už pouze pro Crew. Zajímavostí jsou ustálené překladatelské dvojice či překladatel působící pod pseudonymem.

Většina česky vydaných mang je dílem jednoho autora, jenž vytvořil příběh i ilustrace. Nejvíce položek vyšlo tvůrci hororů, Džundžimu Itóovi. Jinak se až na Šigerua Mizukiho a Tacukiho Fudžimota od roku 2022 nestalo, že by jednomu tvůrci u nás vyšlo více na sobě nezávislých příběhů. Objevují se knihy, které nově na obálkách mají kromě jména autora a ilustrátora i designéra postav.

Medián zpoždění mezi začátkem vydávání originálu a českého překladu je 5 let. Nejstarší je manga vydaná původně v roce 1965. Medián počtu stran jednoho svazku je 196, oproti minulému výzkumu tedy nepatrně klesl. Vyšlo také dosud nejdelší souborné vydání mangy v ČR mající 748 stran. Celkem u nás vyšlo 856 svazků mangy, nejčastější jsou jednosvazkové příběhy. Třísavazkových je více než dvousvazkových. Fanoušci nejčastěji uvádí, že je dlouhé série od čtení neodrazují a českou mangu si nejvíce kupují v kamenných prodejnách. K četbě mangy obecně se dostali převážně díky anime – jeho vysílání na českých televizních stanicích bylo také popsáno.

Nedodržování původního formátu knih Crew odůvodňuje záměrným rozšiřováním, aby grafika nezasahovala do ořízky. Nejčastější jsou opět formáty odvozené od A5. Převažuje čtení zprava a černobílé stránky, přibýly však i položky s barevnými stránkami. Sazeči musí mnohdy dokreslovat části obrázků kvůli onomatopoiím v pozadí. Dalšími grafickými zvláštnostmi jsou různé hry s nesouladem formy a obsahu, kreativním užitím moderních technologií nebo odkazováním k tématu knihy pomocí tempa děje v jednotlivých panelech.

Nejčastější subžánry zůstávají podobné, vede fantasy, drama a akční. Nově se objevují sportovní příběhy nebo isekai. Rozložení subžánrů na našem trhu přibližně odpovídá

preferencím respondentů, možnou mezeru na trhu by mohlo vyplnit publikování více položek psychologického subžánru. Většina česky vydaných mang má adaptaci, nebo je sama adaptací jiného díla. Všechny položky publikované od roku 2022 jsou momentálně dostupné. Cena narostla, medián je nyní 249 Kč za 1 svazek. Crew udává výši nákladu od nižších do vyšších tisíců, nepřesahují ale 10 000.

Uvedený rozsáhlý přehled nejen dokazuje rostoucí význam mangy na českém knižním trhu, ale také podává ucelené svědectví ze strany producentů i recipientů. Takto komplexně pojatá práce v budoucnu může sloužit k rekonstrukci vývojové fáze českého knižního trhu v odvětví mangy. Rovněž představuje zdroj vhodný pro samotné vydavatele, jak již působící v tomto sektoru, tak potenciálně zvažující do něj vstoupit. Za několik let může navázat další podobný výzkum a sledovat, jak roste český knižní trh s mangou v průběhu času.

ANOTACE

Jméno autora: **Bc. Veronika Linhartová**

Název fakulty: **Filozofická fakulta**

Název katedry: **Katedra bohemistiky**

Název diplomové práce: **Produkce a reflexe mangy v české republice**

Jméno vedoucího diplomové práce: **Mgr. Lenka Pořízková, Ph.D.**

Počet znaků: **123 280**

Počet příloh: **0**

Počet titulů použité literatury: **162**

Klíčová slova: **manga, japonský komiks, český knižní trh, vydavatelství, čtenáři**

Anglická klíčová slova: **manga, Japanese comics, Czech book market, publishers, readers**

Cílem diplomové práce bylo navázat na výzkum mapující český knižní trh s mangou z roku 2022 a doplnit ho o nejaktuálnější údaje spolu s informacemi získanými jak od vydavatelů, tak čtenářů. Byl sledován název: originální, anglický a český; autor, popřípadě ilustrátor; původní jazyk; překladatel; český vydavatel; rok vydání v originále i v češtině; počet svazků v originále a češtině; formát českého vydání spolu s počtem stran; směrem čtení; barevností; atypickými grafickými prvky; existencí adaptace; přítomností reklamy; subžánrem; cílovou skupinou; tématy a motivy; dostupností; cenou a informacemi o nákladu a dotiscích. K získání dat od vydavatelství byly využity rozhovory, s fanoušky byly vyplněny dotazníky v rámci tematických festivalů. Závěrem bylo vytvoření uceleného přehledu, který zachycuje velký rozmach ve vydávání mangy v České republice mezi lety 2022 a 2024.

RESUMÉ

The aim of the thesis was to continue with the research mapping the Czech manga book market from 2022 and add the most up-to-date data along with information obtained from both publishers and readers. The following categories were monitored: original, English and Czech book title; author or illustrator; original language; translator; Czech publisher; year of publication in the original language and in Czech; number of volumes in the original language and in Czech; format of the Czech edition; number of pages; reading direction; colour; atypical graphic elements; existence of adaptation; presence of advertising; sub-genre; target audience; themes and motifs; availability; price and information on circulation

and reprints. Interviews were used to obtain data from publishers, and questionnaires were completed with fans at themed festivals. In conclusion, a comprehensive overview that captures the major expansion in manga publishing in the Czech Republic between 2022 and 2024 was created.

SEZNAM CITOVANÉ LITERATURY

Primární zdroje

1. AKASAKA, Aka. Ilustrace Mengo JOKOJARI. *Moje hvězda*. Praha: Crew, 2024–. ISBN 978-80-767-9533-4.
2. AKUTAMI, Gege. *Jujutsu kaisen – prokleté války*. Praha: Crew, 2022–. ISBN 978-80-767-9116-9.
3. AKUTAMI, Gege. *Jujutsu kaisen: prokleté války: Metropolitní střední odborná škola zaklínačská v Tokiu*. Praha: Crew, 2022. ISBN 978-80-7679-218-0.
4. AOI. *Každá jsme jiná: Kanodžoiro no kanodžo*. Ilustrace Jukari JAŠIKI. Brno: Zoner Press, 2009–. ISBN 978-80-7413-055-7.
5. ARAKAWA, Hiromu. *Fullmetal alchemist – Ocelový alchymista*. Praha: Crew, 2017–. ISBN 978-80-7449-504-5.
6. ARAKAWA, Naoši. *Tvá dubnová lež*. Praha: Crew, 2023–. ISBN 978-80-7679-333-0.
7. BACKHAUSEN, Anna a SCHÖNHAMMER, Sophie. *Sběratel hvězd*. Brno: Zoner Press, 2022–. ISBN 978-80-7413-513-2.
8. BAEK, Hyekyung. *Jen pro tvé oči. Gossip girl*. Praha: BB/art, 2011. ISBN 978-80-7381-909-5.
9. BATISTA, Natalia. *Amaltea: princezna šermířka*. Brtnice: Zanir, 2018. ISBN 978-80-906765-2-7.
10. BATISTA, Natalia. *Mňau!*. Velké Popovice: Zanir, 2019. ISBN 978-80-907476-3-0.
11. ENDÓ, Tecuja. *Spy x Family*. Praha: Crew, 2021– ISBN 978-80-767-9038-4.
12. FUDŽIMOTO, Tacuki. *Chainsaw man*. Praha: Crew, 2022–. ISBN 978-80-7679-251-7.
13. FUDŽIMOTO, Tacuki. *Sbohem, Eri*. Praha: Crew, 2024. ISBN 978-80-7679-382-8.
14. FUJISAWA, Bun'o. Ilustrace Karakara KEMURI. *Mars red*. Praha: Gate, 2023–. ISBN 978-80-277-2045-3.
15. FUKUMOTO, Nobujuki. *Přiznání*. Praha: Crew, 2024. ISBN 978-80-7679-450-4.
16. FURUJAMA, Kan. Ilustroval Džiró TANIGUČI. *Kniha větru*. Varšava: Hanami, 2010. ISBN 978-83-60740-42-2.

17. FUSE. *Jak jsem se reinkaroval coby sliz*. Praha: Crew, 2022–. ISBN 978-80-7679-178-7.
18. GOTÓGE, Kojoharu. *Zabiják démonů*. Praha: Crew, 2021–. ISBN 978-80-7449-969-2.
19. HADLEY, Amy Reeder. *Kočičí zlato*. Frýdek-Místek: Alpress, 2007. ISBN 978-80-7362-398-2.
20. HELGHEIM, Odin. *Ragnarök*. Praha: Garamond, 2023. ISBN 978-80-7407-543-8.
21. HIMARUJA, Hidekazu. *Hetalie – mocnosti Osy*. Brno: Zoner Press, 2010–. ISBN 978-80-7413-080-9.
22. HIROI, Ódži. *Případy Kjóko Karasumy: Karasuma Kyōko no jikenbo*. Ilustroval Júsuke KOZAKI. Brno: Zoner Press, 2010–. ISBN 978-80-7413-064-9.
23. HORIKOŠI, Kóhei. *My Hero Academia – Moje hrdinská akademie*. Praha: Crew, 2019–. ISBN 978-80-744-9777-3.
24. HYUNG, Min-Woo. *Kazatel*. Praha: Comics centrum, 2003. ISBN 80-903213-6-4.
25. CHMAKOVA, Svetlana. *Noční škola: knihy čaromějek*. Brno: Zoner Press, 2011. ISBN 978-80-7413-160-8.
26. IGARAŠI, Daisuke. *Myšlenky smyšlenky*. Varšava: Hanami, 2010. ISBN 978-83-60740-55-2.
27. ISAJAMA, Hadžime. *Útok titánů*. Praha: Crew, 2014–. ISBN 978-80-7449-280-8.
28. ISHIYAMA, Kei. *Manga příběhy bratří Grimmů*. Brno: Zoner Press, 2023. ISBN 978-80-7413-574-3.
29. IŠIDA, Sui. *Tokijský ghúl*. Praha: Crew, 2016–. ISBN 978-80-7449-391-1.
30. ITÓ, Džundži. *Balónky oběšenců a další hororové příběhy*. [Praha]: Crew, 2019. ISBN 978-80-7449-735-3.
31. ITÓ, Džundži. *Kočičí deníky*. Praha: Crew, 2023. ISBN 978-80-7679-415-3.
32. ITÓ, Džundži. *Ryby – Útok z hlubin*. Praha: Crew, 2017. ISBN 978-80-7449-438-3.
33. ITÓ, Džundži. *Spirála*. Brno: Zoner Press, 2010–. ISBN 978-80-7413-098-4.
34. ITÓ, Džundži. *Spirála*. Praha: Crew., 2021. ISBN 978-80-7449-910-4.
35. ITÓ, Džundži. *Tomie*. Praha: Crew, 2022. ISBN 978-80-767-9225-8.
36. JAKI, Rafał. *Zaklínač: rónin*. Praha: Crew, 2023. ISBN 978-80-7679-327-9.
37. JAMAGUČI, Masakazu. *Kannonina ruka*. Praha: Talpress, 2015–. ISBN 978-80-7197-385-0.
38. JAMAZAKI, Karasu. *Učebna pomsty*. Velké Popovice: Zanir, 2024–. ISBN 978-80-88438-22-9.

39. JUKI, Nači. *Libání zakázáno*. Brno: Zoner Press, 2012–. ISBN 978-80-7413-185-1.
40. KAKIZAKI, Masasumi. *Green blood – Zelená krev*. Praha: Crew, 2020–. ISBN 978-80-7449-839-8.
41. KANEŠIRO, Munejuki. Ilustrace Júsuke NOMURA. *Blue lock*. Praha: Crew, 2024–. ISBN 978-80-767-9510-5.
42. KARA a WOO, SooJung. *Legenda*. Praha: Talpress, 2009–. ISBN 978-80-7197-359-1.
43. KARA a YI, Chi-hyong. *Deník pána démonů*. Praha: Talpress, 2008–. ISBN 978-80-7197-300-3.
44. KIKUČI, Hidejuki a SASAKURA, Kó. *Rappa 1*. [Praha]: Mensa ČR, 2010–. Kobuta. ISBN 978-80-904666-0-9.
45. KIM, Kang-Won. *Královnin rytíř*. Praha: Talpress, 2007–. ISBN 978-80-7197-303-4.
46. KIM, Yeon Joo. *Platina*. Praha: Talpress, 2009–. ISBN 978-80-7197-358-4.
47. KIŠIMOTO, Masaši. *Naruto*. Praha: Crew, 2011–. ISBN 978-80-7449-047-7.
48. KIŠIRO, Jukito. *Bojový anděl Alita*. Praha: Crew, 2017. ISBN 978-80-7449-495-6.
49. KOGA, Kei. Ilustrace Ryou IZAWA. *Brutal: zpověď detektiva z oddělení vražd*. Praha: Gate, 2023–. ISBN 978-80-277-1495-7.
50. KOIKE, Kazuo. *Crying Freeman – Plačící drak*. Praha: Crew, 2011–. ISBN 978-80-7449-044-6.
51. Kolektiv autorů. *Comics Salón: Comics & Manga Book*. Praha: OZ AnimeCrew, 2007–. ISBN 978-80-969748-2-5
52. Kolektiv autorů. *Vějíř: sborník české mangy*. Praha, 2009–. Kobuta. ISBN 978-80-254-4995-0.
53. KUBO, Tite. *Bleach*. Praha: Crew, 2012–. ISBN 978-80-7449-124-5.
54. KUMSUK, Kim. *Tráva: živý odkaz minulosti, aneb, Zpověď bývalé sexuální otrokyně japonských vojáků*. Praha: Centrala, 2021. ISBN 978-83-6389-288-3
55. KURATA, Minoji. *Assassin's creed: meč bojovnice Šao Jun*. Praha: Slovart, 2024. ISBN 9788027609246.
56. KUSAKA, Hidenori. *Pokémon*. Ilustroval MATO. Praha: Crew, 2020–. ISBN 978-80-7449-948-7.
57. LIM, Dall-Yong. *Ohnivý Inferno*. Praha: Talpress, 2009–. ISBN 978-80-7197-346-1.

58. LO a YU, Lorinell. *Služebník a pán*. Brno: Zoner Press, 2023. ISBN 978-80-7413-554-5.
59. MACUMOTO, Naoja. *Kaidžú č. 8: nestvůra č. 8..* V Praze: Crew, 2023–. ISBN 978-80-7679-437-5.
60. MASI, Giacomo. *GG: život je videohra*. Brtnice: Zanir, 2022. ISBN 978-80-88438-15-1.
61. MEYER, Stephenie. *Stmívání: grafický román*. Ilustrace Young KIM. Praha: Egmont, 2012–. ISBN 978-80-252-1469-5.
62. MICUKAZU, Mihara. *Balzamovač*. Varšava: Hanami, 2010–. ISBN 978-83-607-4041-5.
63. MIURA, Kentaró. *Berserk*. Praha: Crew, 2020–. ISBN 978-80-7449-874-9.
64. MIURA, Kódži. *Mládí na hřišti*. Praha: Crew, 2023–. ISBN 978-80-7679-464-1.
65. MIZUKI, Šigeru. *Hitler*. Praha: Argo, 2023. ISBN 978-80-257-4133-7.
66. MIZUKI, Šigeru. *Kitaró*. Praha: Argo, 2024. ISBN 978-80-257-4357-7.
67. MOČIZUKI, Mai. *Holmes z Kjóta*. Praha: Gate, 2023–. ISBN 978-80-277-2193-1.
68. MURAKAMI, Maki. *Gravitation – Přitažlivost*. Brno: Zoner Press, 2009–. ISBN 978-80-7413-029-8.
69. NAGABE. *Dívka ze země Venku: Siúil, a Rún*. Praha: Gate, 2022–. ISBN 978-80-277-1144-4.
70. NAGABE. *Dívka ze země Venku: Siúil, a Rún: dear*. Praha: Gate, 2024. ISBN 978-80-277-2356-0.
71. NAKATANI, Nio. *Jednou rozkvetu i já*. Praha: Crew, 2023–. ISBN 978-80-7679-337-8.
72. ÓBA, Cugumi. *Death note – Zápisník smrti*. Ilustroval Takeši OBATA. Praha: Crew, 2011–. ISBN 978-80-7449-048-4
73. ÓČI, Nacumi. *Fly high!: Let' výš*. Brno: Zoner Press, 2011–. ISBN 978-80-7413-149-3.
74. ODA, Eiichiró. *One Piece*. Praha: Crew, 2024–. ISBN 978-80-767-9564-8.
75. OKADA, Mari. *Ach, vy dívky mládím zmítané*. Praha: Crew, 2023–. ISBN 978-80-7679-451-1.
76. OKU, Hiroja. *Gantz*. Praha: Crew, 2013–. ISBN 978-80-7449-198-6.
77. ÓNIŠI, Koiči. *Dívčí válka*. Praha: Argo, 2023–. ISBN 978-80-257-4134-4.
78. OROKEN. *BL je magie!*. Brno: Zoner Press, 2024–. ISBN 978-80-7413-604-7.

79. ÓTOMO, Kacuhiro. *Akira*. Praha: Crew, 2021–. ISBN 978-80-7449-907-4.
80. PARK, Sung-Woo. *Now*. Praha: Talpress, 2009–. ISBN 978-80-7197-365-2.
81. PATTERSON, James. *Maximum Ride*. Ilustrace NaRae LEE. Praha: BB art, 2011–. ISBN 978-80-7381-901-9.
82. PEPPERCO, Dr. *Sbohem, má růžová zahrado*. Praha: Gate, 2022–. ISBN 978-80-277-1329-5.
83. RJÓ, Haruto. *Zvrácená*. Praha: Crew, 2021. ISBN 978-80-7449-959-3.
84. SAI, Natsuo a kol. *Psycho-pass: inspektor Šin'ja Kógami*. Praha: Gate, 2022–. ISBN 978-80-277-1384-4.
85. SAKURAZAKA, Hiroši a Rjósuke TAKEUČI. *All you need is kill: Stačí jen zabíjet*. Ilustroval Jošitoši ABE, ilustroval Takeši OBATA. Praha: Crew, 2016. ISBN 978-80-7449-368-3.
86. SALVIA, Mathieu. *Strašáci*. Ilustroval DJET. Velké Popovice: Zanir, 2020. ISBN 978-80-907919-1-6.
87. SENY. *Saigami*. Brno: Zoner Press, 2024–. ISBN 978-80-7413-594-1.
88. SHIROW, Masamune. *The ghost in the shell*. Praha: Crew, 2017–. ISBN 978-80-7449-490-1.
89. SCHREIBER, Ellen. *Upíří polibky*. Brno: Zoner Press, 2008–. ISBN 978-80-86815-92-3.
90. SONODA, Ken'iči. *Gunsmith cats*. Praha: Crew, 2015–. ISBN 978-80-7449-302-7.
91. SOURYA. *Talli: dcera Měsíce*. Brtnice: Zanir, 2023–. ISBN 978-80-88438-19-9.
92. SUMINO, Joru. *Chci sníst tvoji slinivku*. Praha: Crew, 2022. ISBN 978-80-7679-152-7.
93. SUMINO, Joru. Ilustrace Idumi KIRIHARA. *Zdál se mi zase ten stejný sen*. Praha: Gate, 2022–. ISBN 978-80-277-1237-3.
94. SUZUKI, Júto. *Sakamoto days*. Praha: Crew, 2023–. ISBN 978-80-7679-380-4.
95. SÝKOROVÁ, Veronika, Veronika MAŠKOVÁ. *Svět bez jména*. Praha: Kobuta, 2009. ISBN 978-80-254-4996-7.
96. ŠIRAHAMA, Kamome. *Ateliér špičatých klobouků*. Praha: Crew, 2020–. ISBN 978-80-7449-899-2.
97. TAČIBANA, Juka. *Magie Svaté je všemocná*. Praha: Gate, 2023–. ISBN 978-80-277-2320-1.

98. TANABE, Go a LOVECRAFT, H. P. *V horách šílenství H.P. Lovecrafta*. Praha: Crew, 2023—. ISBN 978-80-7679-366-8.
99. TANAKA, Masaši. *Gon*. Praha: Calibre Publishing, 2000. ISBN 80-86482-03-0.
100. TESAŘ, Antonín. *Gymnázium příšer*. Ilustroval Jiří TESAŘ. Praha: Kobuta, 2010. ISBN 978-80-904684-2-9.
101. TESAŘ, Antonín. *Tisíc masek*. Ilustroval Jiří TESAŘ. Praha: Kobuta, 2016. ISBN 978-80-904985-7-0.
102. TESAŘ, Antonín. *Versus*. Ilustroval Jiří TESAŘ. Praha: Kobuta, 2012. ISBN 978-80-904985-2-5.
103. TEZUKA, Osamu. *Black Jack: Chlapec, který zemřel dvakrát a další příběhy*. Praha: Crew, 2022. ISBN 978-80-7679-276-0.
104. TEZUKA, Osamu. *Zpráva pro Adolfa*. [Praha]: Crew, 2019. ISBN 978-80-7449-760-5.
105. TÓME, Kei. *Elegie pro ovečku*. Praha: Talpress, 2009—. ISBN 978-80-7197-383-6.
106. WAKUI, Ken. *Tokyo revengers*. Praha: Crew, 2022—. ISBN 978-80-767-9190-9.
107. WARREN, Patrick a Richard APPIGNANESI. *Richard III*. Praha: Albatros, 2009. ISBN 978-80-00-02332-8.
108. WILSON, Seán Michael a NITOBÉ, Inazo. *Bušidó: duch samuraje*. Frýdek-Místek: Alpress, 2017. ISBN 978-80-7543-413-5.
109. WILSON, Seán Michael a ŠIIKIBU, Murasaki. *Příběh prince Gendžiho: od lady Murasaki*. Brno: Zoner Press, 2023. ISBN 978-80-7413-563-7.
110. WILSON, Seán Michael. *Duch bez tváře a další tajemné příběhy z Japonska*. Brno: Zoner Press, 2023. ISBN 978-80-7413-575-0.
111. WILSON, Seán Michael. *Manga jókai: děsivé pověsti z Japonska*. Brno: Zoner Press, 2022. ISBN 978-80-7413-529-3.
112. ZARBO, Ban. *Kamo*. Brno: Zoner Press, 2024. ISBN 978-80-7413-602-3.
113. ZD. *Space Punch*. Velké Popovice: Zanir, 2023—. ISBN 978-80-88438-21-2

Sekundární zdroje

1. *Vědecká knihovna v Olomouci hlavní katalog* [online]. [cit. březen–květen 2024]. Dostupné z: <https://aleph.vkol.cz/>
2. LINHARTOVÁ, Veronika. *Manga jako typ komiksu a její vydávání v České republice na počátku 21. století*. Olomouc, 2022. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra bohemistiky. Vedoucí práce Mgr. Lenka Pořízková, Ph.D.
3. GATE otevírá bránu do světa mangy a komiksu. *Knihy Dobrovský* [online]. 2022 [cit. 7. června 2024]. Dostupné z: <https://www.knihydobrovsky.cz/blog/predstavujeme-gate>
4. PAVLOVSKÝ, Jiří a kol. CREW. *Křest kultovní manga série One Piece* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.
5. PAVLOVSKÝ, Jiří a Petr LITOŠ. *Posezení s Nakladatelstvím CREW* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.
6. KABELKA, Petr a Eliška KABELKOVÁ VÍTOVÁ. *One Piece známý neznámý* [přednáška]. Brno: Výstaviště Brno, 25. května 2024.
7. Mangy od Dobrovského jsou katastrofální. In: *Youtube* [online]. 9. září 2022 [cit. 7. června 2024]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=MwYNq77xyxM&ab_channel=Meon. Kanál uživatele Meon.
8. Dobrovský odpověděl na kritiku překladů.... In: *Youtube* [online]. 14. září 2022 [cit. 7. června 2024]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=4ZGGsrdVyEg&ab_channel=Meon. Kanál uživatele Meon.
9. Mangy od Dobrovského jsou POŘÁD plné chyb. In: *Youtube* [online]. 18. března 2023 [cit. 7. června 2024]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=XIkzERS4338&ab_channel=Meon. Kanál uživatele Meon.
10. Argo vydalo v Česku komiks s dětským péčkem. In: *Youtube* [online]. 15. září 2024 [cit. 7. června 2024]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=yK-4VSP0e_U&t=626s&ab_channel=Meon. Kanál uživatele Meon.

11. Argo se přiznalo, že Dívčí válku VŮBEC NEČETLI. In: *Youtube* [online]. 29. března 2024 [cit. 7. června 2024]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=nPU0IVghmhs&ab_channel=Meon. Kanál uživatele Meon.
12. MAZUR, Dan a DANNER, Alexander. *Komiks: od roku 1968 do současnosti*. Praha: Knižní klub, 2015. ISBN 978-80-242-4856-1.
13. PETERSEN, Robert S. *Comics, manga, and graphic novels: a history of graphic narratives*. Santa Barbara, California: Praeger, an imprint of ABC-CLIO, [2011]. ISBN 978-0-313-36330-6.
14. GRAVETT, Paul. *Manga: Sixty Years of Japanese Comics*. 3. vydání. New York: Collins Design, 2010. ISBN 978-1-85-669391-2.
15. BRENNER, Robin E. *Understanding Manga and Anime*. Westport: Libraries Unlimited, 2007. ISBN 978-1-59158-332-5
16. Rozhled na... #4 - Kolik stojí vydávání mangy? A proč je to tak náročné?. In: *Youtube* [online]. 17. března 2023 [cit. 6. června 2024]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=3x5IaN2p2dY&ab_channel=AdamP%C3%BDcha. Kanál uživatele Adam Pýcha.
17. Fox Kids slaví 3. výročí vysílání v Českém jazyce. *Hospodářské noviny* [online]. 2003 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z: <https://hn.cz/c1-21575915-fox-kids-slavi-3-vyroci-vysilani-v-ceskem-jazyce>
18. V sobotu se z Fox Kids stane Jetix. *Parabola.cz* [online]. 2004 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z: <https://www.parabola.cz/clanky/1329/v-sobotu-se-z-fox-kids-stane-jetix/>
19. V České republice se objeví první „manga“ televize A+. *MAM – Marketing & Media* [online]. 2005 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z: <https://mam.cz/novinky/2005-05/v-ceske-republice-se-objevi-prvni-manga-televize-a/>
20. SUMINO, Joru. *Chci sníst tvoji slinivku*. Praha: Euromedia Group, 2023. ISBN 978-80-242-9290-8.
21. FORET, Martin (ed.). *Studia komiksu: možnosti a perspektivy. Studia komiksu, sv. 1*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3327-1.

22. VESELÝ, Karel; KŘIVÁNKOVÁ, Anna; TESAŘ, Antonín; MIŠKOV, Jan a FLÍGL, Jiří. *Made in Japan: eseje o současné japonské popkultuře. Labyrint fresh eye*, 2. svazek. V Praze: Labyrint, 2014. ISBN 978-80-87260-63-0.
23. PERPER, Timothy a CORNOG, Martha. Eroticism for the masses: Japanese manga comics and their assimilation into the U.S. Online. *Sexuality and Culture*. 2002, roč. 6, č. 1, s. 3–126. ISSN 1095-5143.
24. KŘIVÁNKOVÁ, Anna; TESAŘ, Antonín a VESELÝ, Karel. *Planeta Nippon*. Praha: Crew, 2017. ISBN 978-80-7449-491-8.
25. ALT, Matt. *Geniální (s)myšlenka: jak japonská popkultura ovládla svět*. Brno: Zoner Press, 2022. ISBN 978-80-7413-483-8.
26. MCGRAY, Douglas. Japan's Gross National Cool. In: *Foreign Policy* 130, 2002.
27. A Weekly Work Schedule of a Mangaka (Shiibashi Hiroshi of "Nurarihyon no Mago" fame). *reddit.com, r/manga* [online]. 2013 [cit. 23. června 2024]. Dostupné z:
https://www.reddit.com/r/manga/comments/1dp0ka/a_weekly_work_schedule_of_a_mangaka_shiibashi/. Příspěvek uživatele thats_ruff.
28. Kubo and his health problems after finishing Bleach. *x.com* [online]. 2018 [cit. 23. června 2024]. Dostupné z:
<https://x.com/AshitanoGin/status/1034833921396101120?s=20>. Příspěvek uživatele AshitanoGin.
29. DONG, Bamboo. Mangaka Yuu Watase Blogs About Editorial Harassment. *Anime news network*. [online]. 2014 [cit. 23. června 2024]. Dostupné z:
<https://www.animenewsnetwork.com/interest/2014-01-29/mangaka-yuu-watase-blogs-about-editorial-harassment>
30. MADILLO, A. R. Newbie Manga Artist Opens Up On Twitter About Abusive Editorial Department. *Animehunch*. [online]. 2022 [cit. 23. června 2024]. Dostupné z: <https://animehunch.com/newbie-manga-artist-opens-up-on-twitter-about-abusive-editorial-department/>
31. MUELL, Jason. Ink, Sweat, and Tears: How Much Does a Manga Artist Earn?. *Medium*. [online]. 2016 [cit. 23. června 2024]. Dostupné z:
<https://medium.com/@jasonmuell/ink-sweat-and-tears-how-much-does-a-manga-artist-earn-c98e1d311e3e>
32. KANAOKA, Hirofumi. Japan minimum wage falls short by international standards. *Nikkei Asia*. [online]. 2024 [cit. 23. června 2024]. Dostupné z:

- <https://asia.nikkei.com/Spotlight/Work/Japan-minimum-wage-falls-short-by-international-standards/>
33. Papírová droga, In: *Svobodné slovo*, 15. 7. 1985
 34. Džudžucu kaisen (2020). *ČSFD.cz* [online]. 2020 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/910437-dzudzucu-kaisen/prehled/>
 35. NARUTO NA JETIX BYĽO DZIWNE.... In: *Youtube* [online]. 4. února 2021 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=qW10i2URukg&ab_channel=verffy. Kanál uživatele verffy.
 36. Příspěvek stránky Manga Zoner ze dne 10. srpna 2022. In: *Facebook* [online]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/share/p/b7M7rUaUWyg4YSKb/> [cit. 7. června 2024].
 37. AKIRA v českých kinech od listopadu 2023. *AniManGa Česky* [online]. 2024 [cit. 20. června 2024]. Dostupné z: <https://anicesky.4fan.cz/akira-v-ceskych-kinech-od-listopadu-2023/>
 38. *MyAnimeList* [online]. [cit. březen–květen 2024]. Dostupné z: <https://myanimelist.net/>
 39. *Goodreads* [online]. [cit. březen–květen 2024]. Dostupné z: <https://www.goodreads.com/>
 40. *Databáze knih* [online]. [cit. březen–květen 2024]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/>
 41. *Heureka* [online]. [cit. březen–květen 2024]. Dostupné z: <https://www.heureka.cz/>
 42. *Knihobot antikvariát online* [online]. [cit. březen–květen 2024]. Dostupné z: <https://knihobot.cz/>
 43. *Crew – Největší e-shop s komiksy* [online]. [cit. březen–květen 2024]. Dostupné z: <https://www.obchod.crew.cz/>
 44. *Animefest* [online]. [cit. 6. června 2024]. Dostupné z: <https://www.animefest.cz/>
 45. *Jetix. Jetix Wiki* [online]. 2024 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z: <https://jetix.fandom.com/wiki/Jetix>
 46. *Animax skončil. postavy.cz* [online]. 2021 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z: <https://www.postavy.cz/novinky/animax-skoncil/>

47. Program. *Animax* [online]. 2009 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z:
<https://web.archive.org/web/20090426024336/http://www.animaxtv.cz/shows/schedule>
48. Anime v TV. *AniManGa Česky* [online]. 2024 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z:
<https://anicesky.4fan.cz/category/novinky/anime-v-tv/>
49. Dětský program Jetix se od 19. září přejmenuje na Disney Channel. *lupa.cz* [online]. 2009 [cit. 12. června 2024]. Dostupné z:
<https://www.lupa.cz/clanky/jetix-se-od-19-zari-prejmenuje-na-disney-channel/>